

MAGAZYN HODOWCY

Drób Szczepienie wyznacza kamień milowy w kontroli E. coli
Bydło Dodatki mineralno-witaminowe a ekonomiczny aspekt prowadzenia hodowli
Trzoda Zboża - ważny składnik pasz produkowanych we własnym gospodarstwie
News Skazani na eksport

SKAZANI NA EKSPORT

Drodzy Klienci i Przyjaciele WIPASZ-u!

Trzymacie w swoich rękach kolejne wydanie Magazynu Hodowcy, pisma w którym dzielimy się z Wami swoją wiedzą, ale też informujemy o naszych aktywnościach i nowych produktach.

W ciągu kilku ostatnich miesięcy mieliśmy okazję spotykać się z Wami osobiście na targach i wystawach branżowych. Prezentujecie najlepsze zwierzęta, które zdobywają tytuły czempionów w różnych kategoriach. Cieszymy się, że otrzymujecie najwyższe nagrody, a my, jako dostawcy pasz do Waszych gospodarstw, czujemy się częścią tego zwycięstwa. Jest nam niezmiernie miło i jesteśmy dumni z Waszych osiągnięć. Dla tych z Państwa, którzy nie uczestniczyli w tegorocznych targach przygotowaliśmy krótką relację z tych wydarzeń.

Zawsze uważałem, że gdy tylko nasi Klienci będą zadowoleni ze swoich wyników, to my również będziemy. Zdobywamy nagrody, o które nie zabiegamy. To cieszy. Nie dlatego, że możemy odebrać statuetkę, ale dlatego, że widzimy wyniki naszych starań o doskonałe produkty i o lepsze jutro dla nas wszystkich.

Spotykamy na swojej drodze wielu hodowców, zarówno drobiu, trzody jak i bydła. Pytamy nie raz w naszych reportażach, co sprawia, że się rozwijasz? Odpowiedź jest jedna – inwestycja! I nie mówimy tu o ogromnych nakładach finansowych. Mam na myśli inwestycje w siebie poprzez edukację i patrzenie w przyszłość, inwestycje w nowe technologie, inwestycje w dobrostan, inwestycje w jakość – a jakość zawsze się opłaci.

WIPASZ inwestuje cały czas, niezmiennie, w ludzi – bo to największy kapitał, w technologie, w najlepszy na rynku produkt i obsługę, aby sprostać Waszym wymaganiom. Poszerzyliśmy niedawno naszą ofertę o pasze dla królików a kilka miesięcy temu uruchomiliśmy nowe linie w Zakładzie Drobiarskim w Mławie. Dzięki nim podwoiliśmy nasze moce produkcyjne. Ale to nie koniec naszych planów. Myślimy o kolejnych inwestycjach, a część z nich już realizujemy.

Dziękujemy za to, że w nas wierzyicie i wierzyacie w produkt – dowodem na to jest Laur Klienta w kategorii „Pasze dla zwierząt”, którego jesteśmy laureatem drugi rok z rzędu. To pokazuje, że polski produkt jest doceniany przez polskich hodowców.

Przed nami zniwa,

okres jakże ważny dla polskiego rolnika. Życzę Wam owocnych plonów.

Niech Bóg błogostawi Wasze zbiory i ciężką pracę.

Józef Wiśniewski

Józef Wiśniewski
Prezes Zarządu
WIPASZ SA

W TYM NUMERZE:

Newsy

- 3 Od Zarządu
- 5 Skazani na eksport
- 11 Aktualności
- 14 Pasza dla królików

Bydło

- 22 Upały – jak sobie radzić ze stresem cieplnym bydła
- 30 Dodatki mineralno-witaminowe a ekonomiczny aspekt prowadzenia hodowli

Trzoda

- 34 Produkty uboczne pochodzenia rzepakowego powstające przy produkcji biopaliw i wykorzystanie ich w żywieniu trzody chlewnej
- 40 Zboża – ważny składnik pasz produkowanych we własnym gospodarstwie

Drób

- 44 Wyzwania, z którymi musi zmierzyć się hodowca drobiu w Polsce aby osiągnąć bardziej
- 50 Szczepienie wyznacza kamień milowy w kontroli E. coli

Surowce

- 54 Grupa AZOTY

Nasz Kurczak

- 58 NASZ KURCZAK - przepisy

Reportaż

- 60 Produkcja wysokiej jakości żywca rzeźnego z wykorzystaniem pogłowia cieląt ze skupu od rolników
- 64 Mówimy otwarcie o cyklu otwartym z WIPASZ

Spotkania

- 66 Konferencja PEDv w Strykowie
- 67 Akademii WIPASZ
- 70 WIPASZ na targach 2015

Prawo

- 76 Budowa chlewni - na co zwrócić uwagę

Magazyn Hodowcy Wipasz jest nasz!

Nakład: 5000 egz.

Wydawca: Wipasz S. A., Wadąg 9, 10-373 Olsztyn

Adres redakcji: Wadąg 9, 10-373 Olsztyn, tel. 89 543 56 50,

e-mail: marketing@wipasz.pl

Projekt graficzny i skład: Ewa Sawczyńska

Sparrow Design Marek Kowalczyk

Bydło

Dodatki mineralno-witaminowe a ekonomiczny aspekt prowadzenia hodowli

Specjalizacja gospodarstw w kierunku hodowlą jeliczników (liczono produkcję mleka, oprowadzono w ostatnich latach licznie zmiany w żywieniu bydła mlecznego. Główny wpływ potencjału gospodarczego ma żywienie zwierząt, w tym żywność i suplementy. W tym numerze omówimy suplementację żywieniową, w tym żywienie mineralno-witaminowe. Wypracowane dotychczasowe doświadczenia w żywieniu, w tym żywienie mineralno-witaminowe, które pokazuje, że suplementacja jest ważnym elementem, który nie może być pominięty. W tym numerze omówimy żywienie mineralno-witaminowe, które pokazuje, że suplementacja jest ważnym elementem, który nie może być pominięty.

Wyższe wartości

Wartość, która jest istotnym elementem w żywieniu zwierząt, to wartość żywieniowa. W tym numerze omówimy żywienie mineralno-witaminowe, które pokazuje, że suplementacja jest ważnym elementem, który nie może być pominięty.

Dodatki mineralno-witaminowe a ekonomiczny aspekt prowadzenia hodowli

strona 30 33

Trzoda

Zboża – ważny składnik pasz produkowanych we własnym gospodarstwie

Wzrosty w rolnictwie to produkcja pasz w własnym gospodarstwie. Główny wpływ potencjału gospodarczego ma żywienie zwierząt, w tym żywność i suplementy. W tym numerze omówimy suplementację żywieniową, w tym żywienie mineralno-witaminowe. Wypracowane dotychczasowe doświadczenia w żywieniu, w tym żywienie mineralno-witaminowe, które pokazuje, że suplementacja jest ważnym elementem, który nie może być pominięty.

Wyższe wartości

Wartość, która jest istotnym elementem w żywieniu zwierząt, to wartość żywieniowa. W tym numerze omówimy żywienie mineralno-witaminowe, które pokazuje, że suplementacja jest ważnym elementem, który nie może być pominięty.

Zboża – ważny składnik pasz produkowanych we własnym gospodarstwie

strona 40 43

Drób

Wyzwania, z którymi musi zmierzyć się hodowca drobiu w Polsce aby osiągnąć bardziej opłacalną i efektywną produkcję

Wyzwania, z którymi musi zmierzyć się hodowca drobiu w Polsce aby osiągnąć bardziej opłacalną i efektywną produkcję. W tym numerze omówimy wyzwania, z którymi musi zmierzyć się hodowca drobiu w Polsce aby osiągnąć bardziej opłacalną i efektywną produkcję.

Wyższe wartości

Wartość, która jest istotnym elementem w żywieniu zwierząt, to wartość żywieniowa. W tym numerze omówimy żywienie mineralno-witaminowe, które pokazuje, że suplementacja jest ważnym elementem, który nie może być pominięty.

Wyzwania, z którymi musi zmierzyć się hodowca drobiu w Polsce aby osiągnąć bardziej opłacalną i efektywną produkcję

strona 44 48

NIE PODPALAJMY POLSKI

Drodzy Hodowcy, Polscy Rolnicy!

Zwracam się do Was z osobistym apelem.

W dobie zbliżających się wyborów parlamentarnych podejmijcie proszę dobrą decyzję – przemyslaną, odpowiedzialną i właściwą dla Polskiego rolnika, hodowcy. W swoim wyborze bądźcie zgodni z własnym sumieniem, byście codziennie mogli powiedzieć TAK! – dokonałem właściwego wyboru. Jestem Polakiem i mam wpływ na swój kraj. Głosujcie na ludzi doświadczonych, zaufanych i odpowiedzialnych, którym nie jest obojętny los rolnika, i którego czyny pokazują że robi to co mówi. Głosujmy na tych, którzy tak myślą, tak działają i tak czynią. Pamiętajcie, że odpowiedzialnym politykiem nie staje się nikt z dnia na dzień. Wybierzmy ludzi, którzy mają doświadczenie w polityce i są skuteczni w działaniach gospodarczych. Dla dobra nas wszystkich!

Nie wierzymy w polityków, którzy na co dzień nie są związani z wsią, nie rozumieją jej problemów i nie potrafią ich rozwiązać. A nade wszystko tym, którzy wykorzystują polskiego rolnika do swoich celów politycznych i którzy używają nas tylko w kampaniach wyborczych. Przekażcie stery wyuczonym Polakom, nieskażonym polityczną nienawiścią. Poza polityką mamy jeszcze przecież inne dziedziny o które musimy dbać: edukację młodzieży, służbę zdrowia, ochronę najsłabszych i bezpieczeństwo narodowe.

Nie róbmy z Polski drugiej Grecji. Łatwo się traci a ciężko buduje. Historia Polski pokazuje, że nasze upadki były dziełem nas samych. Polityczne spory, brak odpowiedzialnej polityki Państwa, wiara w cuda a nie w mozolną pracę – wielokrotnie doprowadziły Polskę na niebyt.

Nie dajmy możliwości wejścia na szczyty po naszych barkach kolejnym nieudacznikom, którzy kupią głosy wyborców za przywileje i obietnice, zadłużając państwo ponad miarę.

Nie wierzymy politykom, którzy uważają, że nic się w tym kraju nie zmienia, że jest w ruinie. To bzdura! Wy, polscy Hodowcy jesteście przykładem jak dynamicznie się rozwijamy.

Jak mawiał Clinton – liczy się gospodarka. Ameryka wypracowała przez dekady swoją markę „Made in America”. Każdy chciał być posiadaczem jeansów Levi’s czy innych importowanych produktów. Polska gospodarka pokazuje, że produkty „Made in Poland” są doceniane przez zagraniczne rynki pod względem przede wszystkim jakości, ale i ceny. Mamy się czym chwalić! Gospodarka się zmienia i nie będzie już tak jak dawniej. Musimy iść z duchem czasu i dbać o Polskę, aby żyło się nam dobrze. Każdy Polak chce zarabiać więcej, ale musimy pracować bardziej wydajnie aby więcej zarabiać, więcej eksportować, mniej się kłócić.

Potencjał rozwojowy Polski kryje się we współpracy ekonomicznej z zagranicą. W 2014 roku eksport osiągnął wartość 163,1 mld euro, a więc o 5,5 proc. więcej, niż w 2013 r. Wzrost eksportu w I kwartale wzrósł o 5,2 proc. Według rządowych prognoz dynamika wzrostu eksportu powinna zamknąć się na poziomie 5,5 proc. i powinniśmy przekroczyć w tym roku co najmniej 172 mld euro.

Dlatego dbajmy o eksport. Bo to jest coś co buduje nasz rynek. Nasz polski dobry produkt. Polski eksport ma przed sobą dobre perspektywy rozwoju w dłuższym terminie. Według analityków HSBC i Oxford Economics w latach 2016-2020 polski eksport wzrośnie łącznie o 55 proc., czyli będzie zyskiwał średnio 9,1 proc. rocznie.

Kraj rozwija się w oparciu o 5 zasad: demokrację, przedsiębiorczość, banki, inwestorów, środki unijne. Czas do tego dołożyć wydajność pracy i innowacyjność.

Dlatego nasz głos jest tak ważny!

Łeaf Nisiewicz

SKAZANI NA EKSPORT

Nie jest dla nikogo tajemnicą, że Polska od blisko dekady jest europejskim biegunem inwestycyjnym w branży drobiarskiej. To właśnie w naszym kraju wzrasta się inwestycje w całym łańcuchu produkcyjnym, począwszy od stad reprodukcyjnych, poprzez wylęgarnie, obiekty hodowlane oraz zakłady ubojowe i przetwórcze. Większość z nas zadaje sobie pytanie czy ów rozwój przebiega w sposób zrównoważony, oraz czy i kiedy nastąpi załamanie rynku? Czy jesteśmy w stanie generować rocznie blisko 10% wzrost produkcji, a „niewidzialna ręka rynku” zagospodaruje surowiec pochodzący z naszych coraz wydajniejszych ferm?

Dariusz Hinz – WIPASZ SA

Jak wynika z badań poubojowych Głównego Inspektoratu Weterynaryjnego na przestrzeni ostatnich 5 lat, ilość uboju drobiu ogółem wzrosła o blisko 43% z 654 566 249 szt. w roku 2009 do 933 322 282 szt. w 2014. Niniejsze dane dotyczą zarówno brojlerów kurzych, indyków, niosek jak również drobiu wodnego.

Niemniej jednak główną siłą napędową tych wzrostów jest brojler kurzy, którego ubój wzrósł o 40% w analizowanym okresie z poziomu 592 309 340 szt. w 2009 do 828 881 854 w 2014 roku. Ubój kurcząt brojlerów w roku 2014 w ujęciu ilościowym wynosił przeszło 87% całości ubitego drobiu w naszym kraju.

SPRAWOZDANIE Z WYNIKÓW URZĘDOWEGO BADANIA DROBIU

	Wyszczególnienie	Zbadano zwierząt w sztukach (poubojowo)					
		2014	2013	2012	2011	2010	2009
1	kury hodowlane	8 590 771	3 998 930	40 430 722	39 639 264	35 132 499	28 496 499
2	kury nioski	42 061 442	41 300 467				
3	brojler kurzy	828 881 854	760 833 198	725 647 494	669 695 687	643 398 920	592 309 340
4	indyki hodowlane	84 424	1 090 130	27 979 182	25 670 577	25 704 270	23 864 169
5	indyki rzeźne	30 332 590	26 197 451				
6	kaczki hodowlane	0	23 103	7 629 488	4 794 564	4 365 929	3 242 231
7	kaczki brojler	16 864 035	11 400 582				
8	gęsi hodowlane	220 581	17 382	6 168 256	5 303 229	5 452 322	6 587 270
9	gęsi tuczone	6 239 464	6 622 487				
10	strusie	2 156	2 184	-	2 179	2 165	2 838
11	pozostały drób	42 951	29 102	139 902	231 626	78 372	63 902
RAZEM:		933 322 282	851 515 016	807 995 044	745 337 126	714 134 477	654 566 249

Źródło: Krajowa Rada Drobiarska – Izba Gospodarcza [za:] Główny Inspektorat Weterynaryjny, Warszawa 2015.

Śledząc strukturę polskiego sektora drobiarskiego nasuwa się wniosek, że Polscy Producenci wyspecjalizowali się w chowie kurcząt brojlerów. Analizując rynek produkcji kurcząt brojlerów bez wahania można stwierdzić, że dysponujemy wieloma, bardzo nowoczesnymi fermami produkcyjnymi, gdzie wyniki hodowlane są ograniczone jedynie potencjałem genetycznym prowadzonych stad.

Polski Producent już dawno zauważył, że pseudo oszczędności na żywej materii jaką jest kurczak brojler kończą się fatalnie, a odchylenia od zaleceń dobrostanu mszczą się ze zdwojoną siłą. Nie mamy się czego wstydzić, produkujemy tanio i wydajnie, a odzwierciedlenie tych faktów widać we wzroście rynku. Czy możemy zatem spać spokojnie?

UBÓJ KURCZAKA BROJLERA W LATACH 2005-2014

	Zbadano zwierząt w sztukach (poubojowo)									
	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005
Brojler kurzy	828 881 854	760 833 198	725 647 494	669 695 687	643 398 920	592 309 340	557 329 015	493 985 990	504 582 449	491 270 552
Dynamika rr (%)	109%	105%	108%	104%	109%	106%	113%	98%	103%	100%

Źródło: Główny Inspektorat Weterynaryjny, Warszawa 2015; opracowanie własne

Poruszamy się w gospodarce wolnorynkowej, gdzie w modelu idealnym podaż z popytem się równoważy. W rzeczywistości jest jednak inaczej. W naszym kraju od lat obserwujemy galopujący wzrost podaży żywca, który jak dotąd skutecznie obsługiwały nasze zakłady drobiarskie. W Polsce z większym bądź mniejszym powodzeniem działa przeszło 100 zakładów uboju kurczaka brojlera.

SKAZANI NA EKSPORT

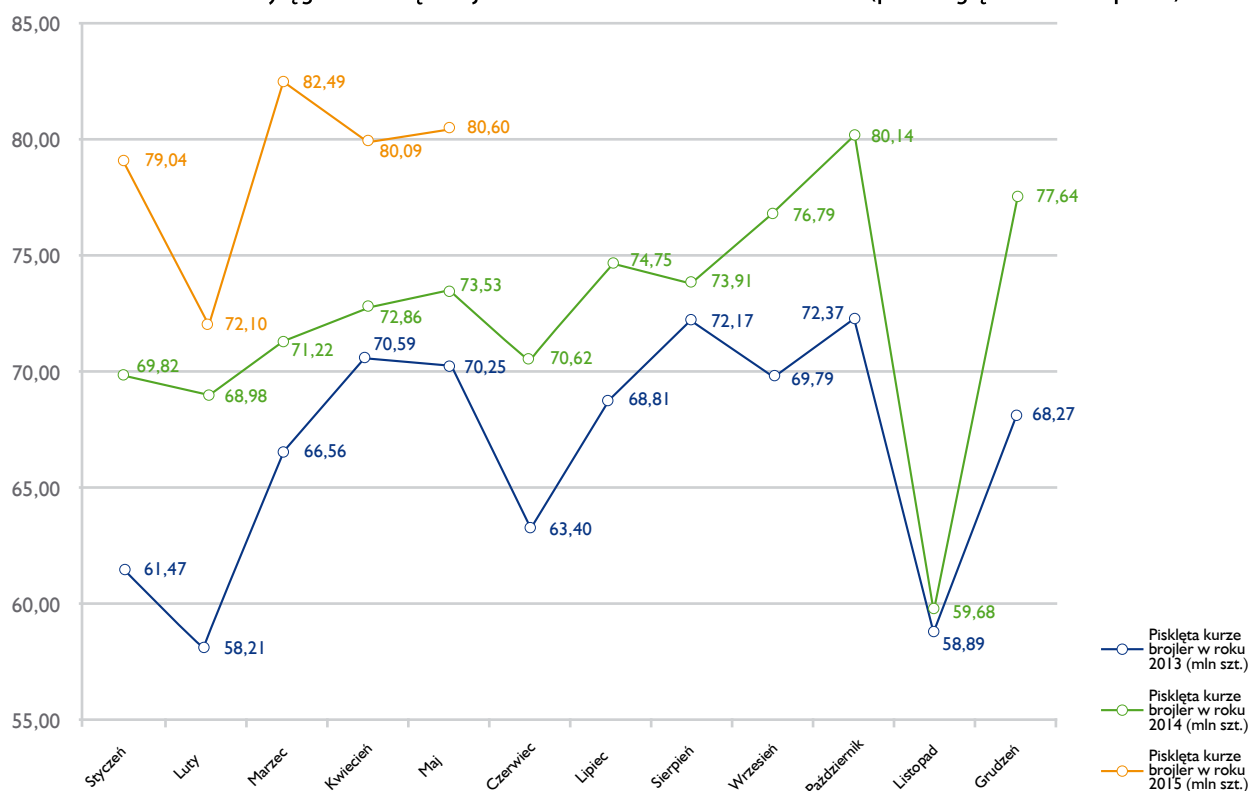

W zależności od możliwości produkcyjnych, a tym samym handlowych, większość zakładów porusza się wyłącznie na rynku polskim, obsługując handel tradycyjny, a kilkanaście z nich ma potencjał na współpracę zarówno z sieciami handlowymi, jak również otwarte drogi eksportowe. Popyt krajowy na drób jest mocno ograniczony. Zgodnie z danymi GUS, w 2014 roku wg szacunków IERiGŻ-PIB statystyczny mieszkaniec Polski spożył 27kg mięsa drobiowego. W porównaniu ze średnim spożyciem drobiu w UE na poziomie 23,8kg w roku 2013, krajowy rynek spożycia drobiu należy uznać za nasycony. Perspektywa wzrostu spożycia w Polsce jest niewielka i przewiduje wzrost w roku 2015 o 1,3%. Co oznacza 27,4kg mięsa drobiowego na głowę. Takie perspektywy rynku krajowego nie napawają optymizmem i są odpowiedzią na pytanie: dlaczego niektóre, szczególnie małe, zakłady ubojowe w okresach spowolnienia

handlu tradycyjnego najzwyczajniej przerywają ubój na dobę lub dwie, pozostawiając swoich dostawców samych sobie.

W ujęciu długoterminowym błędem jest skupianie się wyłącznie na krajowym handlu tradycyjnym. Drogi alternatywnymi jest współpraca z sieciami handlowymi oraz eksport. Większość z nas widzi nowoczesne trendy handlowe. Głównymi kanałami dystrybucji m.in. mięsa drobiowego są sieci handlowe. Kiedyś obecne były wyłącznie w dużych miastach, dziś w każdym mieście powiatowym znajdziemy ich kilka, a celem sieci jest obecność również w miejscowościach gminnych i większych wsiach. Spotyka się różne rozwiązania, od wielkopowierzchniowych hipermarketów, poprzez mniejsze supermarkety na dyskontach różnych rozmiarów kończąc.

Porównanie wylęgów kurcząt brojlerów w latach 2013-2015 w Polsce (po uwzględnieniu eksportu)

Źródło: Krajowa Izba Producentów Drobiu i Pasz w Poznaniu [za:] Główny Urząd Statystyczny na podstawie miesięcznych sprawozdań o wylęgach drobiu R-09W, opracowanie własne

Proces ten przebiega analogicznie jak w krajach Europy zachodniej. Nie nam oceniać czy tego typu zmiany rynkowe są dobre czy też nie. One się wydarzyły i postępują dalej, a od nas zależy jak na ten trend zareagujemy. Jesteśmy w o tyle dobrej pozycji, że obserwując Zachód możemy z dużą dozą prawdopodobieństwa przewidzieć co się wydarzy i w jakim kierunku pójdziemy.

Zmiany, o których mowa to odejście od handlu całą tuszką – w sieciach handlowych jest to forma sprzedaży spotykana sporadycznie w okresie letnim. Większość asortymentu drobiowego w sklepach wielkopowierzchniowych, w kraju jak i za granicą, to świeże elementy kalibrowane zapakowane w systemie stałowagowym, na tackach w atmosferze ochronnej. Możliwość zaoferowania tego typu asortymentu wymaga od zakładów ubojowych szeregu rozwiązań technologicznych jak np. naważarki stałowagowe, linie pakowania w atmosferze ochronnej itp. Technologia jest niezbędna ale jak się okazuje nic nam po niej, bez odpowiedniej wielkości i jakości żywca. Ubój, którego produktami

finalnymi mają być konfekcjonowane elementy z kurczaka pociąga za sobą konieczność dostarczenia wyrównanego żywca o masie w przedziale 1,8 - 2,4kg (max. 2,5kg). Wymóg ten jest niepodważalny, gdyż żadna z nowoczesnych technologii, ani japońska, ani holenderska czy niemiecka nie umożliwi wywiązywania się z kontraktów handlowych do sieci w kraju czy też za granicą bez odpowiedniego kalibru kurczaka.

Wielkość fileta, uda czy też podudzia z żywca o masie 2,8kg jest zupełnie inna niż z wyrównanego żywca ze sta-da o masie 2,4kg. Przekroczenie optymalnej masy żywca

dyskwalifikuje go do dalszej obróbki w celu sprzedaży do odbiorców zagranicznych, jak również do sieci handlowych. Żywiec taki musi zostać na rynku krajowym, tak w postaci tuszki, jak też w formie elementów potęgując już ogromne nasycenie mięsem drobiowym w naszym kraju.

Analizując rynki żywca w Dani, Niemczech czy Holandii obserwujemy, że tamtejsi Hodowcy prowadzą stada do masy ciała 2,2 – 2,4kg. Stada szybciej trafiają na ubój, dzięki temu Hodowcy w skali roku są w stanie zrobić jeden cykl produkcyjny więcej. Robią to dlatego, że rynek nie chce dużego kurczaka. Wartością nadrzędną jest ścisła współpraca producentów z ubojniami i przetwórniami. Współpraca ta, przy zachowaniu określonych parametrów prowadzi do osiągnięcia wspólnego celu biznesowego.

W roku 2014 wyeksportowaliśmy 709 tys ton mięsa drobiowego i zanotowaliśmy wzrost eksportu o 21% względem roku 2013. Głównymi odbiorcami niezmiennie pozostają kraje UE w udziale powyżej 70%. Są to głównie Wielka Brytania, Niemcy i Czechy. Największym odbiorcą poza UE jest Benin, który to w dużej mierze reeksportuje zakupione mięso do krajów sąsiednich. Sprzedaż mięsa drobiowego za granicę obwarowana jest szeregiem wymogów narzucanych na zakład drobiarski. Ciągłe audyty i kontrole ze strony odbiorców, coraz to nowe certyfikacje kontrolujące każdy z procesów produkcji to standard w obliczu współpracy z Holendrami, Niemcami czy Brytyjczykami. Jeszcze 10 lat temu można było z tego zrezygnować i z powodzeniem funkcjonować na krajowym rynku. Dziś, możliwości eksportowe są ogromnym atutem zakładu drobiarskiego a kontrole na każdym kroku stały się codziennością.

Poruszamy się na rynku konsumenta, który zdominowany przez sieci handlowe wyraźnie wykazuje potrzebę zmian w dotychczasowym systemie produkcji. Dziś nie jest sztuką uchronić kurczaka, nie sztuką jest go nawet ubić w zakładzie drobiarskim. Nie łąda sztuką jest natomiast poddać go wysokiej jakości procesowi uboju, dzielenia i pakowania a następnie wyeksportować za granicę. Przy nadprodukcji mięsa drobiowego rzędu 35% nie możemy tkwić w przekonaniu, że jest to problem wyłącznie zakładów drobiarskich. Cały łańcuch produkcji kurcząt brojlerów w naszym kraju jest silnie powiązany i zależny od siebie. Faktycznie, największy ciężar spoczywa na barkach nowoczesnych ubojni i ich działów handlowych lecz w pojedynkę nikt niczego nie osiągnie. **Dużo większą rolę niż dotychczas odgrywają producenci drobiu. To ich świadomość i odpowiedzialność pozwoli na osiągnięcie kolejnych rekordów produkcji żywca, a także pośrednio przełoży się na pozyskanie nowych, niedostępnych dotychczas rynków eksportowych.**

Mając świadomość trendów w produkcji drobiarskiej w Europie i dostosowując się do wymogów rynków eksportowych możemy wykorzystać ogromną szansę, którą jest umocnienie pozycji Polski jako wiodącego producenta i eksportera świeżego mięsa z kurczaka w Unii Europejskiej. Niemniej jednak każda szansa niesie za sobą ryzyko. Największym zagrożeniem w tym przypadku jest bezczynność i ignorancja zarówno hodowców jak i ubojni. Kto się nie dostosuje daje oręż do ręki producentom z Rumunii, Bułgarii, Węgier czy Ukrainy skazując się na porażkę.

Dariusz Hinz
Dyrektor ds. Skupu i Kontraktacji
WIPASZ SA

LAUR KLIENTA 2015 dla WIPASZ SA

Firma WIPASZ SA, drugi rok z rzędu, znalazła się w prestiżowym gronie najbardziej i najczęściej rekomendowanych marek ogólnopolskiego zestawienia Laur Klienta 2015, uzyskując złote godło w kategorii "Pasze dla zwierząt".

Laur Klienta to ogólnopolski program konsumencki, który każdego roku wyłania najpopularniejsze produkty i marki w swoich kategoriach. Ogólnopolski plebiscyt informuje konsumentów, które produkty i marki są obecnie najpopularniejsze w swojej grupie i cieszą się największym zaufaniem Klientów.

Zdobywając najwyższe wyróżnienie w rankingu, czyli złoty Laur Klienta, firma WIPASZ SA wskazuje na wysoką pozycję marki na rynku oraz dowodzi, że produkty cieszą się niesłabnącym uznaniem wśród Klientów – polskich hodowców.

DIAMENT FORBES 2015 dla WIPASZ SA

W czwartek 11 czerwca, na uroczystej gali w Olsztynie, Diamenty Forbesa 2015 zostały wręczone firmom z woj. warmińsko-mazurskiego, które osiągnęły największy przeciętny wzrost wartości w latach 2011-2013.

Po raz dziesiąty redakcja miesięcznika Forbes we współpracy z wywiadownią BISNODE (d.Dun and Bradstreet Poland) opracowała ranking firm najszybciej zwiększających swoją wartość. Ranking tworzony jest na podstawie obiektywnych danych uzyskiwanych przez miesięcznik.

Na listę DIAMENTÓW FORBESA trafiło 37 przedsiębiorstw w województwie warmińsko-mazurskim, które najszybciej zwiększały swoją wartość.

Jedyną firmą w kategorii największych (o przychodach przekraczających 250 mln zł) okazał się WIPASZ SA.

Źródło: <http://www.forbes.pl/>

Nagrodę odebrał Dyrektor Finansowy Grupy - Szymon Kuprian.

Innowacyjny produkt o standardzie europejskim – CIELAK MUSLI

Miło nam poinformować że WIPASZ SA zdobył Nagrodę Targów Agro-Tech 2015 INNOWACYJNY PRODUKT O STANDARDZIE EUROPEJSKIM za starter dla cieląt CIELAK MUSLI.

Starter dla cieląt **CIELAK MUSLI** został stworzony na bazie **Mikronizowanego ziarna kukurydzy i jęczmienia** oraz doskonałego startera białkowego Wimilk K Bobo. Wykorzystana technologia obróbki zbóż znacznie podnosi strawność skrobi poprzez jej żelatynizację - rozerwanie niśko strawnej skrobi na krótsze łańcuchy czyli cukry proste. Tak przetworzona skrobia jest w większym stopniu wykorzystywana oraz zwiększa ilość lotnych kwasów tłuszczowych w rozwijającym się żwacu stymulując jego wzrost. Mieszanka wzbogacona o prebiotyk w formie hydrolizowanych drożdży, przyspieszających zasiedlanie układu pokarmowego korzystną mikroflorą. Mieszanka zawiera kompleks witamin **A, D₃ i E w formie chronionej** przed degradacją żwaczową. Pozwala osiągać wysokie przyrosty dobowe oraz wysoką zdrowotność cieląt. Pasza przeznaczona do skarmiania wraz z paszami objętościowymi oraz mlekiem.

Nagrodę odbierała Ewa Długolecka – Doradca Żywieniowy WIPASZ

Zachęcamy do kontaktu z Doradcą Żywieniowym WIPASZ celem zapoznania się z produktem.

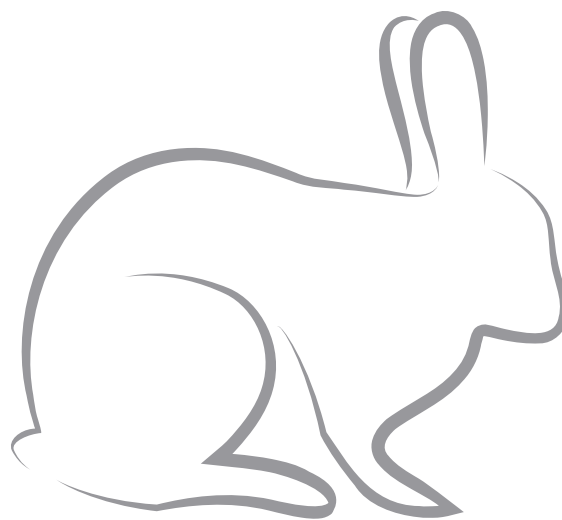
Pasza dla królików

**WIPASZ SA produkuje pasze dla trzody, drobiu, bydła i ślimaków.
Od października 2014 firma poszerzyła swoją ofertę o paszę dla królików.**

Ewa Gulbicka-Ilczuk – WIPASZ SA

Króliki należą do zwierząt roślinożernych, a budowa ich układu pokarmowego znacznie różni się od przewodu pokarmowego innych zwierząt hodowlanych. Jest on bardzo długi, z silnie rozwiniętym jelitem ślepym, co pozwala wykorzystać duże ilości paszy w stosunku do masy ciała królika. Długość przewodu pokarmowego dorosłego królika osiąga około 5m długości, co umożliwia zwierzęciu bardzo dobre wykorzystanie paszy o dużej zawartości włókna.

Królik pobiera pokarm małymi porcjami, ale za to bardzo często, nawet 80 razy dziennie, dlatego bardzo istotne jest zapewnienie stałego dostępu do paszy. Żołądek królika jest słabo umięśniony, a miazga paszowa przesuwana jest do dalszej części przewodu pokarmowego pod wpływem nacisku nowo przyjętej porcji paszy. Brak więc stałego dostępu do paszy spowoduje zaleganie i fermentację treści pokarmowej, co często jest przyczyną licznych zaburzeń trawiennych. Sok żołądkowy królika charakteryzuje się kwaśnym pH (2,5–2,0), dlatego w żołądku dorosłego królika ciągle powinien być pokarm, bowiem jego brak spowoduje uszkodzenie ścian żołądka przez kwas solny.

Pasza dla królika powinna być bardzo twarda, ponieważ siekacze królika rosną całe życie i muszą być nieustannie ścierane, w przeciwnym razie mogą urosnąć zbyt duże i uniemożliwią zwierzęciu gryzienie, powodując nawet jego śmierć.

Granulat jest najlepszym rozwiązaniem żywieniowym w hodowli królików. Zapewnia w pełni zbilansowany pokarm zgodny z zapotrzebowaniem zależnym między innymi od wieku, dziennych przyrostów czy też masy ciała.

Króliki oprócz paszy, spożywają również cekotrofy, tzw. kał nocny, czyli cenne resztki paszy poddawane fermentacji w jelicie ślepym, bogate w witaminy, których brakuje w paszy roślinnej. Jest to naturalny proces fizjologiczny, który pozwala lepiej wykorzystać paszę.

Głównymi składnikami pasz pełnoporcjowych dla królików są otręby i śruty które stanowią ponad 50% składu mieszanek. Bardzo ważne w żywieniu są również susze pochodzenia roślinnego takie jak lucerna, stanowiące około 20% składu pasz. W skład granulatu wchodzi także witaminy, minerały i aminokwasy.

W żywieniu królików stosuje się inne mieszanki paszowe w okresie tuczu, inne natomiast w okresie rozrodczym. Te drugie powinny zawierać większe poziomy białka i energii niezbędne zwierzętom w okresie reprodukcji.

Zapotrzebowanie królików na białko w okresie tuczu wynosi około 16% i powinno być łatwo przyswajalne, najlepiej z takich surowców jak zboża, otręby, susz z lucerny czy śruta sojowa. Mniej pożądane w paszach ze względu na składniki antyżywniowe są groch, bobik, peluszką, żyto, łubin i nasiona rzepaku.

Włókno w paszy powinno utrzymywać się na nieco wyższym poziomie niż białko - około 17-18%. Odgrywa ono ważną rolę w przewodzie pokarmowym, między innymi zapewnia uczucie sytości, buforuje nadmiar kwasu żołądkowego, pobudza jelita do ruchów perystaltycznych, stanowi też pożywkę dla flory bakteryjnej. Mniejsza ilość włókna może być powodem zmniejszenia dobowych przyrostów zwierząt, spadku masy ciała, większego zużycia paszy oraz zaburzeń trawiennych.

Zapotrzebowanie na tłuszcz w paszy dla królików jest niewielkie, wynosi około 3-4%.

Granulat paszy pełnoporcjowej dla królików powinien mieć średnicę około 4 mm, długość 10-15 mm oraz trwałość na poziomie 99% ponieważ obecność pyłu w paszy podrażnia śluzówki nosa zwierząt.

Nie należy również zapominać o stałym i nieograniczonym dostępie do wody. Jest ona niezbędnym rozpuszczalnikiem związków organicznych i nieorganicznych oraz uczestniczy w procesie trawienia, potrzebna jest także do utrzymania odpowiedniej temperatury ciała.

Granulowana pasza pełnoporcjowa dla królików powinna więc zapewnić niezbędną ilość składników pokarmowych do prawidłowego funkcjonowania zwierząt. Ważna jest również jakość surowców użytych do produkcji mieszanki. Króliki są bardzo wrażliwe, należy więc zagwarantować najlepszej jakości surowce w produkcji paszy.

Ewa Gulbicka-Ilczuk
Produkt Menadżer
WIPASZ SA

Zmagania Młodych Hodowców

Już od wtorku 23.06.2015 roku, cztery dni przed wystawą w Szepletowie, Podlaski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Szepletowie gościł młodych adeptów sztuki fitterskiej z Podlaskiego i Mazowieckiego Koła Młodych Hodowców.

W ramach II Podlaskiej Szkoły Młodych Hodowców, nabywali oni wiedzę i praktyczne umiejętności z zakresu żywienia, pielęgnacji, mycia, strzyżenia i oprowadzania bydła.

Zwiedzający mieli okazję zobaczyć wyniki pracy uczestników Podlaskiej Szkoły Młodych Hodowców podczas finału zmagowań - niezwykle widowiskowego konkursu, który odbył się 26.06 oraz niedzielного pokazu. Firma WIPASZ była jednym ze sponsorów nagród dla uczestników Szkoły.

Wipasz SA dołączył do grona sponsorów tego wydarzenia.

17

Nasz Kurczak aktywny latem!

Lato sprzyja wszelkiego rodzaju aktywnościom na świeżym powietrzu w tym piknikom. WIPASZ wraz z marką Nasz Kurczak jak co roku angażuje się w wydarzenia promujące naturę, zdrowy tryb życia a także wspiera wydarzenia o charakterze charytatywnym.

Piknik Poznaj Dobrą Żywność

W dniu 16.05.2015 w ogrodach Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie po raz kolejny zaprezentowano produkty Nasz Kurczak wyróżnione godłem Poznaj Dobrą Żywność. Jak co roku była to okazja do podzielenia się z wielbicielami zdrowej żywności przepisami na dania z wykorzystaniem produktów Nasz Kurczak oraz przekazania porad kulinarnych. Oznaczenie znakiem Poznaj Dobrą Żywność jest wyróżnieniem produktu przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz informacją, która pomaga konsumentom w wyborze artykułów rolno-spożywczych o najwyższej jakości.

Wieczór Marzeń w Warszawskim Ogrodzie Zoologicznym

6 czerwca 2015 z przyjemnością wzięliśmy udział w akcji charytatywnej Wieczór Marzeń w Warszawskim Zoo realizowanym przez Fundację Dziecięca Fantazja. Raz w roku w pierwszy czerwcowy piątek ogrody zoologiczne na całym świecie udostępniają swój teren dzieciom przewlekle chorym i ich rodzinom stając się dziecięcą krainą marzeń. W tym roku na dzieci czekały konkursy z nagrodami, teatr kukielkowy, poczęstunek. Na stoisku Naszego Kurczaka ucieczyły dzieci kolorowanki z wizerunkiem kurczaków a także drobne upominki za najładniej pokolorowane obrazki.

Nasz Kurczak na pikniku w Mławie

27 czerwca jak co roku odbył się w Mławie piknik profilaktyczny zorganizowany pod hasłem „W zdrowym ciele zdrowy duch”. Na imprezie nie mogło zabraknąć smacznych i zdrowych produktów grillowych Naszego Kurczaka oraz gier i zabaw.

Czysta Polska - Czyste Tatry

Tradycyjnie w pierwszy weekend lipca wielbiciiele Czystych Tatr spotkali się w Zakopanem. Impreza z roku na rok rośnie podobnie jak ilość zbieranych przez wolontariuszy śmieci.

Nie zabrakło też atrakcji w postaci koncertów, prelekcji, konkursów dla dzieci.

Na stoisku Naszego Kurczaka prowadzone były konkursy dla dzieci a po sprzątaniu, na Dolnej Równi Krupowej w Zakopanem uczestnicy mieli okazję posilić się mięsem z grilla Nasz Kurczak.

POKAŻMY JAK NIE ŚMIECIĆ I ZOSTAWMY

CZyste TATRY

ZAKOPANE 3-4 LIPCA

3 LIPCA
KONCERTY:
JAKUB ZABORSKI,
TUMADOKI,
FUTURE FOLK

4 LIPCA
KONCERTY:
FILIP METTLER,
HATIBREAKERS,
PIEZ CHADE

CZYSTA TATRY

CZYSTA POLSKA

Organizator

Partnerzy honorowi

Sponsorzy

Partnerzy

To nie koniec atrakcji - przed nami wydarzenie na które z niecierpliwością czekają fani polskiej muzyki - olsztyński Green Festiwal. Na malowniczej plaży nad jeziorem Ukiel zagrają takie gwiazdy jak:

Festiwal odbędzie się w dniach 14-15 sierpnia 2015. Oprócz koncertów przewidziane są warsztaty kulinarne oraz szereg atrakcji dla dzieci i dorosłych. WIPASZ wraz z marką Nasz Kurczak jest sponsorem wydarzenia - serdecznie zapraszamy!

Upały — jak sobie radzić ze stresem cieplnym bydła

Wraz z nadejściem lata u krów pojawia się ryzyko stresu cieplnego, czyli przegrzania organizmu. Notujemy wówczas znacznie niższe wydajności mleka niż w innych miesiącach. Pogarszają się wskaźniki rozrodu oraz odporność krów na choroby.

Dariusz Bujko – WIPASZ SA

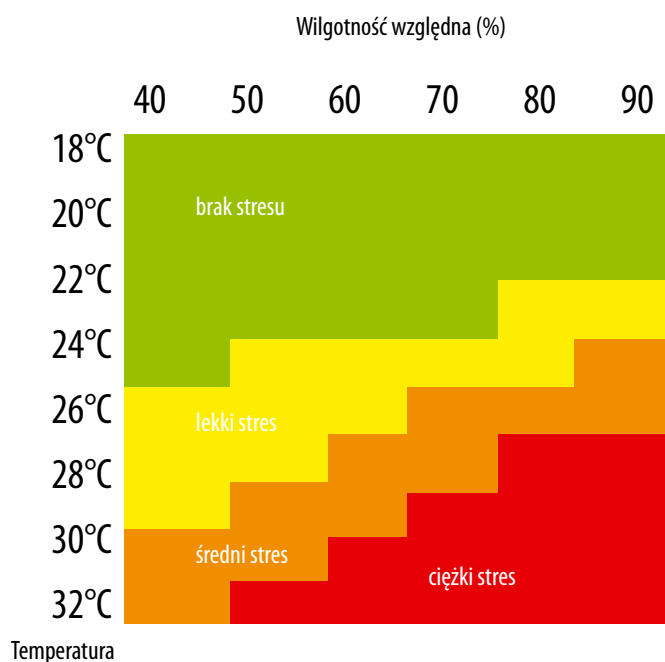
Neutralną temperaturą dla krów mlecznych są $+4^{\circ}\text{C}$, zaś najlepszy komfort mają one w zakresie temperatur od $+12$ do $+18^{\circ}\text{C}$ przy wilgotności względnej od 60 do 80%. W takich warunkach termicznych czują się najlepiej. Wysoka temperatura w połączeniu z wysoką wilgotnością uniemożliwia odprowadzenie nadmiaru ciepła z organizmu krowy. Następuje wówczas wzrost temperatury ciała i zaburzenia termoregulacji.

Polski hodowca powinien umieć rozpoznać objawy występowania stresu cieplnego, aby móc szybko zareagować i podjąć działania zapobiegawcze. Istnieje wiele objawów fizjologicznych wskazujących występowanie tego zjawiska a do najważniejszych należą:

- ospałość,
- zmniejszenie aktywności ruchowej,
- zmniejszony pobór paszy,
- spadek produkcji mleka nawet do 30%,
- poszukiwanie przez zwierzęta chłodniejszych miejsc w oborze z większym przewiewem powietrza,
- dyszenie (ponad 60-80 oddechów na minutę),
- spowolnione reakcje na bodźce zewnętrzne,
- wzrost temperatury ciała powyżej $38,6^{\circ}\text{C}$,
- mała skuteczność inseminacji.

Warto wiedzieć

Do produkcji 1 litra mleka przez gruczoł mlekowy musi przepłynąć ok. 400 litrów krwi. Przy produkcji mleka na poziomie 50 litrów daje to pokaźną wartość 20 000 litrów w ciągu doby. Tak wysoce wzmożony metabolizm wiąże się z drastycznym wzrostem ilości ciepła produkowanego wewnątrz krowy.

Rys. 1. Wpływ temperatury i wilgotności na wielkość stresu cieplnego (indeks THI).

Dostęp do świeżej wody

Ze względu na wysokie temperatury wzrasta zapotrzebowanie krów na wodę. Krowy żywione zielonką pastwiskową pobierają znacznie mniej wody. W 60 kg zielonki pastwiskowej krowa pobiera około 50 litrów wody. Dzisiaj, gdy krowy żywimy TMR-em o zawartości suchej masy ok. 50%, pobranie 50kg TMR-u daje nam ok. 25 litrów wody czyli o połowę mniej.

Poidła powinny znajdować się blisko stołu paszowego gdyż krowy lubią pić w trakcie jedzenia. Pamiętajmy także o poidłach w poczekalniach hal udojowych, gdzie zwierzęta tłoczą się na niewielkiej powierzchni. Badania wykazały, że

warto zastosować poidła bezpośrednio przy wyjściu z hali udojowej, gdyż krowy lubią pić po doju. Jedno poidło powinno przypadać na ok. 20 krów a przepływ wody w poidle powinien wynosić 20 litrów na minutę.

Krowy w oborach wolnostanowiskowych podczas upałów gromadzą się przy poidłach. Starsze krowy często nie dopuszczają pierwiastek i krów świeżo wycielonych do poidła. Może to przynosić niepożądane skutki z pobieraniem paszy. Należy w tym czasie zorganizować dodatkowe punkty pojenia krów odpowiednio od siebie oddalone. Nie zapominajmy o systematycznym czyszczeniu poidła, gdyż w okresie letnim bakterie namnażają się bardzo szybko i doprowadzają do skażenia wody, a jej zapach zniechęca je do picia.

Wentylacja i zraszanie

Duże znaczenie w walce ze stresem cieplnym ma poprawa mikroklimatu wewnątrz obór. W Polsce stosuje się głównie wentylację mechaniczną za pomocą zainstalowanych wentylatorów elektrycznych mieszających powietrze. Umieszcza się je zarówno nad legowiskami jak i stołami paszowymi. Chłodniejsze powietrze schładza krowy i zachęca nie tylko do leżenia ale również do spożywania większej ilości TMR-u. Wentylatory należy montować także w poczekal-

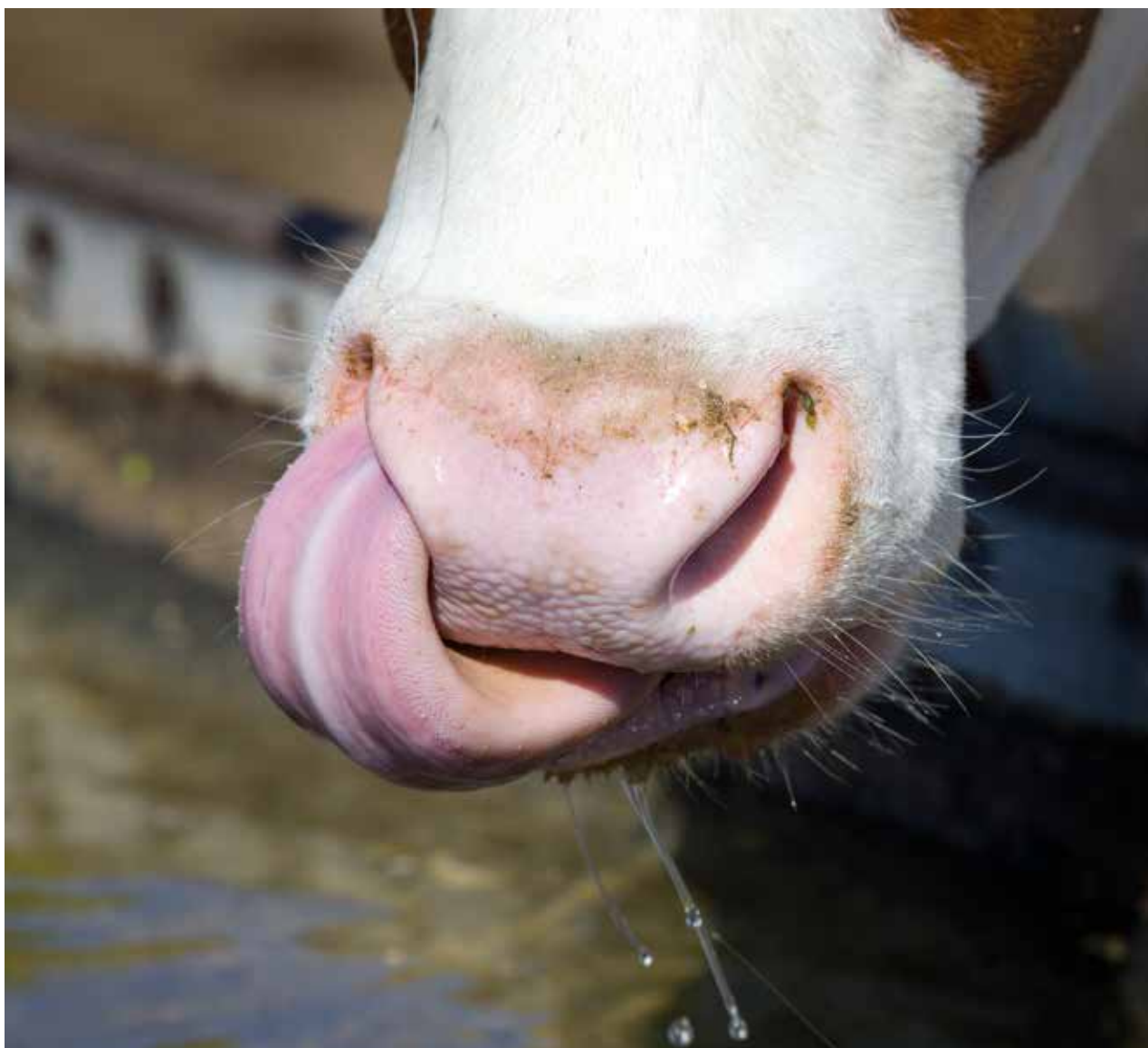
niach hal udojowych, gdyż tłoczące się tam zwierzęta stoją często w dużym ścisku co pogłębia skutki stresu cieplnego. Nie bójmy się przeciągów w oborze. Pozwólmy zwierzętom się schłodzić.

WYMAGANA WYMIANA POWIETRZA DLA BYDŁA

	Przepływ powietrza (m ³ /h na sztukę)	
	ZIMA	LATO
Bydło dorosłe	90	350-400
Cielęta do 6 m-cy	20	80-120
Młodzież powyżej 6 m-cy	60	80-120

Drugą, bardzo skuteczną metodą walki ze stresem cieplnym w Polsce jest zastosowanie niskociśnieniowych zraszaczy wody w miejscu częstego gromadzenia się krów głównie przy stole paszowym i w poczekalni hal udojowych. Parująca ze skóry zwierząt woda odprowadza nadmiar ciepła z organizmu. Takie rozwiązanie zachęca krowy do pobierania paszy.

Stres cieplny a kwasica

Krowa podczas stresu cieplnego zmniejsza aktywność ruchową, dzięki czemu organizm produkuje mniej ciepła. Kiedy jest to możliwe, zmienia również skład dawki pokarmowej. Spada pobranie pasz włóknistych, które produkują większą ilość ciepła w układzie pokarmowym, a starają się pobierać więcej pasz treściwych. Sytuację pogłębia przesycający TMR (powyżej 50% suchej masy) sprzyjający sortowaniu. Powoduje to obniżenie się pH treści żwacza, co w efekcie prowadzi do subklinicznej kwasicy żwacza. Wraz ze spadkiem pobierania pasz objętościowych spada produkcja śliny, w której znajduje się naturalny bufor w ilości 7g/litr. Gdy brakuje naturalnego buforu trzeba uzupełniać go stosując produkty zastępcze takie jak: kwaśny węglan sodu i żywe kultury drożdży.

Gdy spada pobranie paszy spada również produkcja mleka. Aby ograniczyć mniejsze pobranie paszy w tym okresie należy podawać TMR po mniej ale częściej, w stosunku 30 - 40% rano i 60 - 70% wieczorem gdyż krowy chętniej jedzą nocą. Zadawanie paszy 2 razy na dobę może być kłopotliwe w wielu gospodarstwach. Wówczas przy jednorazowym zadawaniu starajmy się wysypywać TMR trochę dalej od krawędzi stołu paszowego. W ten sposób jest sukcesywnie pobierany przez krowy a częste podgarnianie schładza go. Ma to jednak także ujemne skutki gdyż powoduje jego przesuszanie i możliwość sortowania przez zwierzęta. Warto wówczas dolewać wodę do mieszanego TMR lub też na gotowy mix na stole paszowym. Dobrym sposobem na ograniczenie sortowania jest stosowanie melasy która wolniej wysycha i zlepia składniki dawki pokarmowej. Starajmy się tak rozplanować ilość zadawanej paszy aby świeżo zadana pasza nie przysypywała poprzednio zadanej a unikniemy w ten sposób nadmiernego przegrzewania.

Zmiana dawki w okresie upałów

Dodatek tłuszczu paszowego przy zmniejszonym pobraniu paszy rekompensuje część niedoboru energii. Poza tym wartość energetyczna tłuszczu jest ponad dwukrotnie większa niż węglowodanów. Poza tym w czasie przemian tłuszczu w organizmie krowy powstaje znacznie mniej ciepła niż podczas przemian węglowodanów. Tłuszcz paszowy dla krów mlecznych powinien być tłuszczem obojętnym dla żwacza (tzw. tłuszcz chroniony).

Pamiętajmy o minerałach

Zwiększone pocenie się krów powoduje utratę wody i minerałów, głównie sodu i potasu. Najprostszym sposobem uzupełnienia sodu jest stosowanie lizawek solnych. Nie bójmy się stosować lizawek solnych także dla krów zasuszonych i przygotowywanych do laktacji gdyż brak sodu jest u

nich szczególnie niebezpieczny. Elektrolitem wymagającym szczególnej uwagi jest potas, którego krowa wyprowadza z organizmu nie tylko w pocie ale i w mleku. O ile uzupełnienie sodu jest łatwe (lizawki), to z potasem nie jest już tak prosto. Z pasz objętościowych największą zawartość potasu ma lucerna (3%) i wysłodki buraczane mokre. Nie wszyscy jednak mają takie pasze dlatego należy pamiętać o odpowiednich dodatkach mineralno – witaminowych zawierających te składniki. Zalecany poziom potasu w 1 kg s. m. dawki pokarmowej: 1,5-1,6% , sodu – 0,45-0,60% oraz magnezu – 0,34-0,40%.

Zadbajmy o pasze objętościowe

W okresie letnim należy zwrócić szczególną uwagę na paszę objętościową w silosach. Wysokie temperatury i duża wilgotność powodują szybsze zagrzewanie się kiszonek. Należy więc szczególnie dbać o staranność wybierania kiszonek. Dobrą praktyką jest używanie do tego celu wycinaków szczękowych lub piłowych powodujących najmniejsze naruszenie struktury przyzmy. W otwartej przyzmy brzozy foli muszą być przyciśnięte oponami lub workami z piaskiem aby powietrze nie dostawało się w głąb przyzmy.

Dariusz Bujko
Doradca Żywniowy ds. Bydła
WIPASZ SA

Miło nam poinformować,
że WIPASZ SA zdobył Nagrodę Targów Agro-Tech 2015
INNOWACYJNY PRODUKT O STANDARDZIE EUROPEJSKIM
za starter dla cieląt CIELAK MUSLI.

Cielak Musli

Starter dla cieląt na bazie **Mikronizowanego ziarna kukurydzy i jęczmienia** oraz doskonałego startera białkowego Wimilk K Bobo. Wykorzystana technologia obróbki zbóż znacznie podnosi strawność skrobi poprzez jej żelatynizację - rozerwanie nisko strawnej skrobi na krótsze łańcuchy czyli cukry proste. Tak przetworzona skrobia jest w większym stopniu wykorzystywana oraz zwiększa ilość lotnych kwasów tłuszczowych w rozwijającym się żwacu stymulując jego wzrost. Mieszanka wzbogacona o prebiotyk w formie hydrolizowanych drożdży, przyspieszających zasiedlanie układu pokarmowego korzystną mikroflorą. Mieszanka zawiera kompleks witamin **A, D₃ i E** w **formie chronionej** przed degradacją żwaczową. Pozwala osiągać wysokie przyrosty dobowe oraz wysoką zdrowotność cieląt. Pasza przeznaczona do skarmiania wraz z paszami objętościowymi oraz mlekiem.

JAKBY NIE PATRZEĆ WYCHODZI NA ZDROWIE

dr inż. Krzysztof Białoń, AdiFeed

NATURALNE PRODUKTY FITOGENICZNE – SKUTECZNE WSPARCIE W ODCHOWIE CIELĄT.

Prawidłowy odchów cieląt to podstawowy cel każdego hodowcy bydła mlecznego. Czynniki decydującymi o powodzeniu tego zadania będzie przede wszystkim umiejętne zarządzanie stadem i wprowadzenie profilaktyki od pierwszego dnia życia nowonarodzonego cielęcia. Szybkie podanie odpowiedniej ilości siary, higiena pojenia, dbanie o dobrostan zwierząt nie zawsze będą gwarantem bezpieczeństwa i sukcesu w późniejszym użytkowaniu wysokowydajnej krowy.

Co decyduje o zdrowotności cieląt?

Często hodowcy nie mają wpływu na zakażenia bakteryjne, wirusowe czy pierwotniakowe, ale to niestety one generują najwięcej problemów w odchowie naszego młodego pokolenia. Efektem i oznaką już istniejącego zakażenia jest apatia, osowiałość, biegunka, podwyższona temperatura ciała, a w konsekwencji upadki zwierząt.

Straty w odchowie i upadki cieląt, biorąc po uwagę skrajne przypadki mogą nawet dotyczyć co drugiego cielęcia w stadzie.

Alternatywą w prawidłowym odchowie cieląt obok szczepień ochronnych i dbania o najwyższy dobrostan zwierząt jest wprowadzenie optymalnego programu z udziałem ziołowych produktów płynnych ze specjalistycznej linii adi^{SOL} RF.

Zastosowanie i programy wprowadzenia adiCox^{SOL} RF oraz adiSalmo^{SOL} RF w walce z biegunkami.

Siłą preparatów AdiFeed jest wysoka koncentracja ekstraktów roślinnych o skutecznym poziomie substancji czynnych. Aktywne substancje wchodzące w skład preparatów hamują namnażanie bakterii i pierwotniaków w jelitach. Wiele z tych substancji dodatkowo połączono z metalami tworząc chelaty. Taka forma związków aktywnych skuteczniej hamuje funkcje życiowe komórek patogennych pierwotniaków i bakterii, doprowadzając do hamowania ich aktywności życiowej.

adiCox^{SOL} RF podaje się wspomagająco przy zapobieganiu zakażeniom pierwotniakami pasożytniczymi (z rodzaju *Eimeria*, *Cryptosporidium*, *Amoebida*) i bakteriami beztlenowymi (np. z rodzaju *Clostridium*, *Bacteroides*, *Bacillus*). Obecne w wyciągach ziołowych chelaty fitoncydowe nie dopuszczają do rozwoju aktywności życiowej patogenów. Preparat pobudza układ odpornościowy w obrębie przewodu pokarmowego i sprzyja szybszej regeneracji błony śluzowej jelit. Działanie żółciopędne, żółciotwórcze, lipolityczne oraz zwiększenie sekrecji enzymów przyczynia się do lepszego wykorzystania składników pokarmowych i większego pobrania paszy stałej.

adiSalmo^{SOL} RF jest unikalnym zestawieniem płynnych wyciągów roślinnych, zawierających fitoaleksyny oraz kwasów organicznych, olejków i soli mineralnych. Podawany od 3 doby życia ogranicza aktywność życiową bakterii (np. z rodzaju *Escherichia*, *Salmonella*) oraz grzybów w jelitach. Lotne fitoskładniki uwalniają się w układzie oddechowym wspomagając odruchy migawkowe, ułatwiają oczyszczanie powierzchni błon śluzowych i zapobiegają zaleganiu wydzieliny śluzowej oraz ropnej w drogach oddechowych. Łagodzą kaszel. Pobudzają wentylację płuc. Obecne w wyciągach ziołowych chelaty fitoncydowe ograniczają aktywność życiową mykoplazm oraz rota i korowirusów, przez co podnoszą ogólną zdrowotność cieląt.

Odporność cieląt – postaw na naturalną profilaktykę!

Istotnym działaniem preparatów jest pobudzenie układu odpornościowego. Zawarte aktywne fitoskładniki zwiększają odporność na infekcje przy równoczesnym podwyższeniu liczby białych ciałek krwi, odpowiedzialnych za dalszy rozwój procesów odpornościowych. Stabilna ochrona komórkowa gwarantuje prawidłowy wzrost i rozwój, co decyduje o karierze naszych krów w stadzie.

Lepsza strawność i wykorzystanie paszy.

Związki fitoncydowe o właściwościach żółciopędnych, żółciotwórczych, lipolitycznych (ułatwiających trawienie tłuszczów) poprawiają przyswajanie składników pokarmowych zawartych w paszach płynnych i starterowych stałych. Ponadto pobudzanie wydzielania kwasu solnego w żołądku oraz enzymów trawiących białka sprzyjają naturalnemu eliminowaniu chorobotwórczych pierwotniaków i bakterii zarówno w żołądku, jak i w dwunastnicy.

Programy ochrony nowonarodzonych cieląt przy wykorzystaniu preparatów fitogenicznych zdecydowanie ułatwiają wygranie walki z zagrożeniami i podnoszą przeżywalność odchowywanych zwierząt.

Dodatki mineralno-witaminowe a ekonomiczny aspekt prowadzenia hodowli

Specjalizacja gospodarstw w kierunku lepszej jakościowo i ilościowo produkcji mleka, spowodowała w ostatnich latach liczne zmiany w żywieniu bydła mlecznego. Coraz wyższy potencjał genetyczny krów oraz gwałtowny wzrost wydajności wymusił konieczność wprowadzenia nowych rozwiązań dotyczących żywienia. Poprawnie zbilansowana dawka pokarmowa, która pokrywa zapotrzebowanie krów na wszystkie składniki, witaminy i związki mineralne to warunek uzyskania oczekiwanych efektów ekonomicznych w hodowli. Tradycyjne żywienie, wyłącznie na bazie pasz wyprodukowanych we własnym zakresie, już nie wystarcza. Wszyscy hodowcy powinni zdawać sobie sprawę, że muszą zastosować takie produkty przy bilansowaniu dawki pokarmowej, które będą poprawiać wydajność a jednocześnie ograniczą występowanie chorób metabolicznych i będą poprawiać wskaźniki rozrodu.

Krzysztof Dąbrowski – WIPASZ SA

Sytuacja na polskim rynku mleczarskim jest delikatnie mówiąc ciężka, ceny mleka w skupie oscylujące, w wielu regionach, na poziomie 90 gr za litr oraz widmo konieczności spłaty kar za nadprodukcję w roku kwotowym 2014/2015 nie napawają optymizmem. Obawa przed utratą rentowności posiadanych gospodarstw nie tylko powoduje odkładanie planowanych modernizacji gospodarstw na „lepsze czasy”, ale i prowadzi do stosowania **pozornych oszczędności** wykluczających z dawki dodatki paszowe.

Ograniczenia żywieniowe

Sytuacja, w której krowy mleczne nie otrzymują należnych im komponentów trwa już ponad pół roku. W wielu przypadkach hodowcy, bojąc się o nadmierne przekroczenie kwoty mlecznej, sztucznie obniżali produkcję mleka, ograniczając udział komponentów paszowych z zakupu, głównie dodatków mineralno-witaminowych, drożdży czy buforów. Należy zdawać sobie sprawę z tego, iż długotrwałe stosowanie niekompletnej dawki pokarmowej dla organizmów zwierząt jest ogromnie wyniszczające.

Trzy ważne składniki

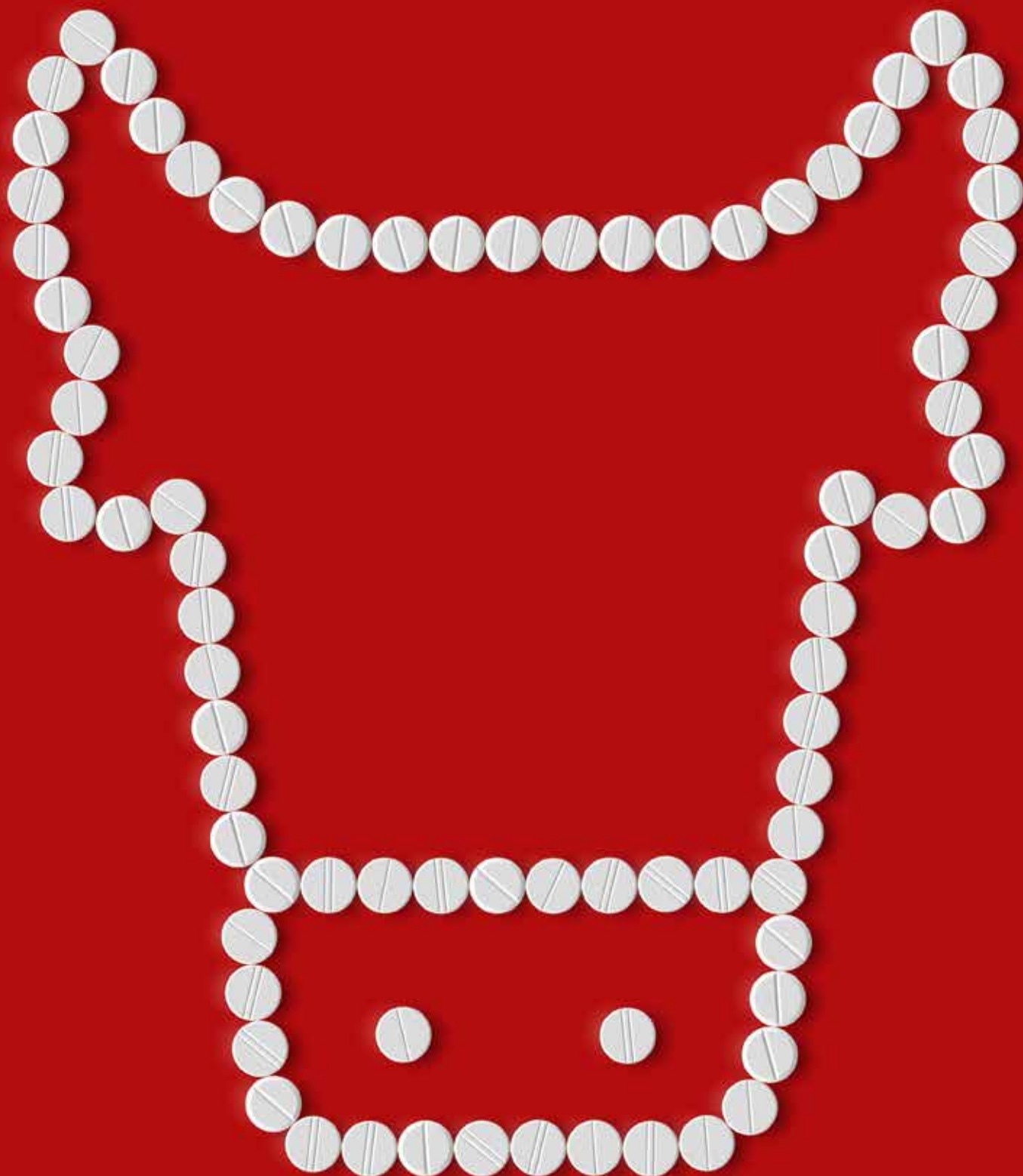
Rzeczą oczywistą dla każdego hodowcy jest, zwrócenie uwagi na trzy składniki dawki żywieniowej:

- energię,
- białko,
- poszczególne frakcje włókna.

Nie wszyscy niestety wiedzą, że całkowite wykorzystanie energii i białka zawartego w dawce żywieniowej uzależnione jest od odpowiedniego zbilansowania potrzeb mineralno-witaminowych, specyficznych dla każdego systemu żywienia.

Prawidłowe funkcjonowanie organizmu

Witaminy, makro i mikroelementy są obok energii i białka, czynnikami niezbędnymi do prawidłowego funkcjonowania organizmu. Od prawidłowego pokrycia potrzeb zwierząt na makro i mikroelementy zależy (podobnie jak u ludzi) ich wiele funkcji życiowych. To właśnie te pierwiastki pełnią funkcję budulcową, wchodzi w skład hormonów, aktywizują enzymy, regulują ciśnienie osmotyczne i odczyn pH. a w konsekwencji mają wpływ na:

- prawidłowe wskaźniki rozrodu,
- prawidłowy wzrost i rozwój płodu,
- prawidłowy wzrost i rozwój młodych zwierząt,
- wysoki poziom odporności organizmu,
- obniżenie poziomu komórek somatycznych w mleku,
- mniejszą ilość stanów zapalnych wymion,
- ograniczenie występowania stanów zapalnych stawów, racic i skóry,
- wyższe pobranie pasz objętościowych,
- mniejszą ilość zaburzeń przemiany materii,
- wyższą wydajność mleczną,
- dłuższy okres użytkowania krów.

Niedobory minerałów i witamin

Biorąc pod uwagę fakt, iż koszt mieszanki mineralno-witaminowej w stosunku do kosztów całej dawki pokarmowej to około 5% , to jej ograniczenie lub całkowita rezygnacja z tego rodzaju dodatku jest najgorszym z możliwych posunięć w próbie cięcia kosztów. Niedobory minerałów i witamin powodują nawarstwienie się problemów, które generują o wiele większe wydatki niż zakup MPU.

Problemy okresu okołoporodowego, takie jak:

- ketoza, brak apetytu, zatrzymanie łożyska czy zaleganie poporodowe,
- schorzenia kończyn i racic,
- problemy z rozrodem,
- zapalenia wymienia,
- spadek odporności, otwierający furtkę dla patogenów.

To tylko niektóre z problemów z jakimi borykać się będą hodowcy, którzy pozbawili swoje zwierzęta optymalnych ilości witamin i minerałów.

Odpowiedź na problemy

Wiedząc jak ciężka jest w tej chwili Wasza sytuacja, staramy się pomóc, oferując Państwu produkty pomagające utrzymać odpowiedni status zdrowotny Waszych zwierząt, po to aby problemy związane z chorobami, spadkiem wydajności oraz problemami w rozrodzie nie powodowały kolejnych obciążeń portfela.

Produkty, które tworzymy dla Państwa są odpowiedzią na potrzeby Waszych zwierząt. Informacje zbierane w terenie poprzez Naszych Doradców Żywnościowych dotyczących schorzeń występujących na stadach, spowodowały wprowadzenie na rynek linii nowoczesnych dodatków mineralno-witaminowych.

Wszystkie nasze produkty oparte są na witaminach A, D3, E oraz witaminach z grupy B w formie chronionej przed degradacją w żwacu. Dodatki przeznaczone dla krów wysokowydajnych zawierają również mikroelementy (cynk, mangan i miedź) w postaci chelatów aminokwasowych, B-karoten oraz żywe kultury drożdży. Receptury zostały tak opracowane, aby móc dobrać odpowiedni produkt dla potrzeb każdego stada, a koszt ich stosowania jest nieporównywalnie niższy, niż koszty niwelowania skutków niedoboru minerałów i witamin u Waszych zwierząt.

Podejmując decyzje dotyczące żywienia zwierząt myślimy długofalowo, gdyż naprawienie skutków źle zbilansowanego żywienia może trwać bardzo długo i pociągnąć za sobą duże koszty a osiągnięcie stanu zdrowotnego sprzed ograniczenia preparatów mineralno-witaminowych może być niemożliwe do osiągnięcia.

Krzysztof Dąbrowski
Kierownik ds. Rozwoju Rynku Produktów Specjalnych
WIPASZ SA

Produkty uboczne pochodzenia rzepakowego powstające przy produkcji biopaliw i wykorzystanie ich w żywieniu trzody chlewnej

Technologia produkcji biopaliwa z nasion rzepaku wiąże się z nieustannym zagospodarowaniem produktów ubocznych powstających w czasie jego tworzenia, a aspekt ten nie rzadko limituje opłacalność całego procesu.

Bartosz Myśliński – WIPASZ SA

Głównym surowcem wykorzystywanym do produkcji biodiesla jest olej pozyskany podczas tłoczenia nasion rzepaku. Przy procesie tym nieustannie wytwarzane są produkty uboczne takie jak: makuchy rzepakowe, śruta poekstrakcyjna, wytloki, ekspelery czy glicerol. Bardzo dobrym rozwiązaniem okazują się wykorzystanie ich jako komponentów paszowych w żywieniu zwierząt gospodarskich, w tym trzody chlewnej.

- **Makuchy rzepakowe:**

Makuch wytwarzany jest podczas tłoczenia nasion rzepaku przy użyciu pras o zróżnicowanej wielkości i sile nacisku. Sposób tłoczenia na zimno lub na ciepło wpływa na koncentrację oleju w nim zawartego.

- **Śruta poekstrakcyjna rzepakowa:**

Jest produktem ubocznym podczas pozyskiwania oleju z rozdrobnionych nierzadko ogrzanych nasion rzepaku, z początku poddanych tłoczeniu, a w dalszej kolejności ekstrakcji rozpuszczalnikami organicznymi (głównie heksanem).

- **Glicerol:**

Glicerol techniczny, nazywany również gliceryną powstaje podczas pozyskania estrów kwasów tłuszczowych z oleju nasion rzepaku. Może być stosowany do uzupełniania wartości energetycznej paszy dla zwierząt. Produkt ten charakteryzują się właściwościami lekko drażniącymi (absorbują wodę z

nałłonka), lecz podawany w odpowiednich ilościach nie będzie wykazywał negatywnego wpływu na organizm [Koreleski, Świątkiewicz 2007].

Zawartość składników pokarmowych

Produkty pochodzenia rzepakowego tworzą bardzo dobre źródło białka i energii. Koncentracja białka w poekstrakcyjnej śrucie rzepakowej wykazuje dużą stałość w przeciwieństwie do śruty poekstrakcyjnej sojowej. Profil aminokwasów białka śruty rzepakowej jak i makuchów wskazuje na ich wysoką jakość. Szczególnie śrutę rzepakową cechuje wysoka zawartość metioniny i cysteiny co wyróżnia ją od innych komponentów białkowych pochodzenia roślinnego. Warto również zwrócić uwagę na wysoką zawartość tryptofanu, którego wartość zbliżona jest do tej z poekstrakcyjnej śruty sojowej [Lipiński 2012].

Zawartość mikroelementów takich jak cynk czy mangan wykazuje wyższe wartości w komponentach rzepakowych w porównaniu do soi, lecz ta z kolei posiada więcej miedzi oraz żelaza. Makuch oraz śruta rzepakowa charakteryzują się wyższą w porównaniu do soi wartością witamin, a w szczególności witaminy E, której jest aż czterokrotnie więcej.

ZESTAWIENIE ŚREDNIEJ WARTOŚCI POKARMOWEJ NASION RZEPAKU PRODUKTÓW POCHODZENIA RZEPAKOWEGO JAK I ŚRUTY SOJOWEJ.

Składniki (% s.m)	Nasiona rzepaku	Poekstrakcyjna śruta rzepakowa	Makuch rzepakowy	Poekstrakcyjna Śruta sojowa
Energia MJ EM/kg	20-24	11-12	14-15	13
Białko ogólne	20-22	35-37	32-33	43
Tłuszcz surowy	40-45	1-4	8-12	3-5
Popiół surowy	4	7,9	7,9	6,3
Włókno surowe	6-9	12-14	12	4-7
Lizyna (% b.o)	6,1	5,4	5,6	6,3
Metionina (% b.o)	2,1	2,1	2,2	1,5
Treonina (% b.o)	4,3	4,4	4,2	3,7
Tryptofan (% b.o)	1,5	1,4	1,4	1,4

Źródło: [Kasprowicz-Potocka, Frankiewicz 2013]

W produktach pochodzących z rzepaku, część białkowa mieści się w błonach komórkowych i ograniczona jest polisacharydami w formie celulozy, hemicelulozy oraz ligniny. Brzóska i in. [2010] Twierdzi, że może to skutkować pogorszeniem strawności jelitowej białka. W przypadku trzody chlewnej strawność wynosi około 72-76%, w porównaniu do soi gdzie strawność wynosi 89%. Wyższa strawność białka śruty sojowej ściśle związana jest z niższą zawartością włókna surowego.

Razem - przy śrucie rzepakowej oraz makuchach - powstaje glicerol (gliceryna), który również jest produktem ubocznym przy produkcji biopaliw. Szacuję się, że po wyprodukowaniu 100kg oleju pozostaje około 1kg glicerolu. Jest on naturalnym alkoholem i wchodzi w skład wszystkich frakcji tłuszczowych. Wojtaszczyk [2015] pisze, że glicerol jest paszą energetyczną nie zawierającą białka, włókna, mikroelementów oraz witamin. Związek ten przekształcany jest w glukozę w przewodzie pokarmowym świń, a wartość energii metabolicznej oscyluje w granicach nawet 22MJ. Ze względu na jego słodkawy smak może być stosowany jako dodatek w celu poprawienia pobrania paszy przez młode zwierzęta. Nie powinien być jednak podawany w dużych ilościach ponieważ może doprowadzić do pogorszenia wyników tuczu oraz zmian patologicznych w nerkach i wątrobie, a jego dopuszczalny udział w dawce to 10%. Biorąc pod uwagę stosunek ceny gliceryny (1,7zł/kg) do cen zbóż produkt nie jest w stanie konkurować z tradycyjnymi źródłami energii, warto przypomnieć też, że produkt ten nie zawiera białka ani większości składników mineralnych. Gliceryna posiada za to ciekawą właściwość, mianowicie jest w stanie wiązać wodę w organizmie. Podanie jej ok 80-100g/ 1 tucznika kilka godzin przed odstawą może ograniczać ryzyko odwodnienia świń podczas transportu.

Substancje antyodżywcze

O przydatności pasz rzepakowych nie decydują tylko składniki odżywcze lecz także związki antyżywniowe takie jak: kwas erukowy, glukozynolany, taniny oraz fityniany. Glukozynolany są biologicznie nieaktywne jednakże posiadają zdolność do przemiany w związki trujące dla zwierząt za sprawą enzymu myrozynazy. Substancje te powodują zaburzenia w funkcjonowaniu tarczycy co powoduje zahamowanie wydzielania hormonów, zwolnienie metabolizmu, a co za tym idzie wzrostu masy ciała. Istnieje sposób na dezaktywowanie szkodliwego enzymu myrozynazy zwany toastowaniem rzepaku. Proces polega na ogrzewaniu rozdrobnionych wcześniej nasion do temperatury 80°C. Innym sposobem jest uprawianie odmiany rzepaku o zmniejszonej zawartości glukozynolanów określanej jako „00”. Dopuszczalna wartość tych substancji w beztłuszczowej paszy pochodzącej z rzepaku nie powinna przekraczać 15-20 µM/g [Brzóska i in. 2010].

Udział pasz rzepakowych w żywieniu trzody chlewnej

W Polsce powszechnie stosuje się pasze z udziałem poekstrakcyjnej śruty rzepakowej oraz makuchów w żywieniu świń. Białko pochodzące z rzepaku jest zaraz po śrucie sojowej najważniejszym białkiem w skarmianiu trzody chlewnej i stanowi jej świetne uzupełnienie (aminokwasy). Problem stanowi jedynie gorsza strawność pasz rzepakowych w porównaniu do soi ze względu na wyższą zawartość włókna.

Prosięta: Pasje pochodzące z rzepaku, ze względu na wysoki poziom włókna oraz substancji antyżywniowych nie są zalecane w dawkach dla prosiąt. Poekstrakcyjna śruta rzepakowa posiada małą wartość energetyczną oraz kiepską smakowitość przez co jest gorzej pobierana przez prosięta. Młode zwierzęta natomiast dobrze wykorzystują tłuszcz z rzepaku stanowiący źródło energii, dlatego pasze te powinno stosować się w ilości do 5% w mieszankach dla prosiąt po odsadzeniu, a dla warchlaków poziom ten nie powinien przekraczać 10%.

Tuczniki: Mieszanki dla tuczników w I fazie tuczu powinny zawierać nie więcej niż 15% śrutę rzepakową. W II fazie tuczu natomiast stosuje się ją do 25%. W mieszankach dla tuczników możemy zastąpić udział poekstrakcyjnej śrutę sojowej - śrutą rzepakową. W I fazie do 75% zaś w II nawet do 100%.

Lochy: W mieszankach dla loch zaleca się udział poekstrakcyjnej śrutę rzepakową do 8-10%. Stosowanie makuchów nie jest zalecane w żywieniu loch ponieważ udział >15% w mieszance pogarsza wyniki rozrodu. W mieszankach dla loch karmiących dobrze jest stosować olej rzepakowy, który korzystnie wpływa na zawartość energii i tłuszczu w sianie oraz mleku co może zwiększyć przeżywalność prosiąt.

Loszki i knurki hodowlane: Nie zaleca się udziału śrutę rzepakową w mieszance ze względu na długi okres użytkowania i możliwość wystąpienia schorzeń jajników oraz zaburzeń w produkcji nasienia, powodowanych występowaniem substancji antyżywniowych.

Podsumowanie

Opłacalność produkcji biopaliw można zwiększyć znajdując zastosowanie dla produktów ubocznych powstałych podczas jego produkcji. Najlepszym rozwiązaniem jest stosowanie ich jako komponentów paszowych w żywieniu zwierząt. Udział w mieszance pasz pochodzenia rzepakowego może skutkować wzrostem przyrostów dobowych świń, skróceniem okresu odchowu, poprawą walorów dietetycznych oraz smakowych mięsa. Nie można pominąć faktu, że pasze rzepakowe stanowią tańszy komponent białkowy mieszanek paszowych porównując je ze śrutą poekstrakcyjną sojową, ponadto są dostępne na krajowym rynku.

Bartosz Myśliński
Doradca ds. Żywienia Trzody Chlewnej
WIPASZ SA

Bibliografia

1. Brzóska F. i wsp. 2010. *Pasje rzepakowe w żywieniu zwierząt, tom IV*. Warszawa.
2. Kasprzowicz-Potocka, Frankiewicz. 2013. *Baza paszowa dla świń*. s: 81-83 Poznań.
3. Koreleski J., Świątkiewicz S., 2007. *Produkty uboczne z biopaliw- wartość pokarmowa i wykorzystanie makuchów/wytłoków rzepakowych, glicerolu oraz suszonego pełnego wywaru zbożowego w żywieniu drobiu* Polski Związek Producentów Pasz. 54: s.21-27 Warszawa.
4. Lipiński K. 2012. *Śruta poekstrakcyjna i makuch rzepakowy w żywieniu świń*. *Trzoda Chlewna*, 4: s.38-40.
5. Wojtaszczyk B. 2015. *Zastosowanie gliceryny w żywieniu świń*. Farmer.pl

OGŁOSZENIE WETERYNARYJNE

WIPASZ SA, największy polski producent pasz dla trzody chlewnej, prowadzący gabinety weterynaryjne przy trzech wytwórniach specjalizujące się w chorobach trzody chlewnej, poszukuje do współpracy

LEKARZY WETERYNARIJ

Oferujemy ciekawą pracę w dynamicznym zespole, możliwość rozwoju zawodowego oraz atrakcyjne warunki pracy.

Gabinety Weterynaryjne przy WIPASZ:

Wadąg (warmińsko-mazurskie)

lek. wet. Monika Czarnecka
723 666 613
monika.czarnecka@wipasz.pl

Międzyrzec Podlaski (lubelskie)

lek. wet. Barbara Woźnica
605 106 990
barbara.woznica@wipasz.pl

Koło (wielkopolskie)

lek. wet. Aleksandra Śmiałek
667 787 816
aleksandra.smialek@wipasz.pl

Zainteresowane osoby prosimy o przesyłanie swoich aplikacji. Zastrzegamy sobie prawo zaproszenia na rozmowę kwalifikacyjną tylko wybrane osoby. Nadesłanych ofert nie odesyłamy.

Prosimy o dopisanie następującej klauzuli: Wyrażam zgodę na przetwarzanie moich danych osobowych zawartych w mojej ofercie pracy dla potrzeb niezbędnych do realizacji procesu rekrutacji (zgodnie z ustawą z dn. 29.08.97 roku o Ochronie Danych Osobowych Dz. Ust Nr 133 poz. 883).

Niniejszy materiał nie stanowi reklamy w rozumieniu przepisów ustawy o zakładach leczniczych dla zwierząt z dnia 18 grudnia 2003 r. (Dz.U. 2004 Nr 11, poz. 95 z zm.).

Zboża - ważny składnik pasz produkowanych we własnym gospodarstwie

Wszyscy wiemy, że produkując pasze we własnym gospodarstwie dajemy sobie możliwość zmniejszenia nakładów poniesionych na żywienie zwierząt. Przy obecnej opłacalności produkcji trzody chlewnej dobry wynik produkcyjny (niskie zużycie paszy na kg przyrostu m.c., wysokie przyrosty dobowe czy mała ilość upadków) znacząco wpływa na wielkość wynagrodzenia za sprzedany żywiec.

Łukasz Szulawa – WIPASZ SA

Podczas sytuacji gdy jesteśmy zmuszeni sprzedawać tuczniaki w chwili, gdy cena żywca na rynku jest niska, to często dobre osiągnięcia produkcyjne powodują, że wynik finansowy ze skończonego tuczu nie jest ujemny. Co możemy zrobić aby produkcja była nadal opłacalna?

Fermy trzody chlewnej

Fermy trzody chlewnej w Polsce na przełomie ostatnich lat, wdrożyły mnóstwo nowych technologii. Producenci pasz i dodatków paszowych prześcigają się coraz to lepszymi produktami, firmy genetyczne funkcjonują na wysokim poziomie. Hodowcy przy współpracy ze swoimi doradcami nauczyli się szukać tańszych i lepszych rozwiązań dla swojego gospodarstwa. Każdy producent trzody chlewnej skrupulatnie liczy aby jak najtaniej wyprodukować pasze dla swoich zwierząt. Ma to później ogromny wpływ na wynik ekonomiczny osiągnięty na fermie. Bardzo dużą uwagę przykładą się do dokładnego bilansowania w dawkach pokarmowych, poziomu białka, aminokwasów, związków mineralnych czy właściwej zawartości energii. Staramy się dobierać do naszych dawek pokarmowych takie surowce białkowe, dodatki czy premiksy aby cena paszy była możliwie najniższa (przy zachowaniu odpowiednich parametrów produkowanych pasz). Poza wymienionymi działaniami możemy jeszcze w inny sposób zmniejszyć koszty poniesione podczas tuczu. Zrobimy to poprzez dobór do dawek pokarmowych tylko wysokiej jakości zbóż. Mieszanki paszowe uzupełniające (MPU), dodatki paszowe czy komponenty białkowe stanowią zazwyczaj od kilku do kilkudziesięciu procent udziału w składzie dawki

pokarmowej. Zdecydowaną większość zazwyczaj zajmują w niej zboża. Hodowcy trzody, którzy produkują pasze we własnym gospodarstwie muszą często dokupować ten surowiec. I tu pojawia się często problem. Na wyprodukowanie dobrych pasz dla świń oprócz odpowiedniej proporcji użytych zbóż ma również wpływ ich jakość. Podczas doboru surowca powinniśmy zwrócić uwagę na kilka jego ważnych parametrów.

Wilgotność i temperatura ziarna

Podczas zbiorów lub gdy kupujemy zboża istotnym elementem jest badanie jego wilgotności. Od niej to bowiem zależy możliwość długiego i bezpiecznego przechowywania. Musimy sobie zdawać sprawę, że ziarna z tego samego zbioru będą się różniły poziomem suchej masy. Odpowiedni moment zbioru, sam proces koszenia i czyszczenia ziarna wpływa na osiągnięcie wilgotności bezpiecznej do przechowywania. Możemy wtedy uniknąć rozwoju wielu mikroorganizmów i szkodników. Jeżeli jest taka możliwość powinniśmy wentylować nasz surowiec oczywiście w sposób dla niego bezpieczny. W ciągu roku systematycznie powinniśmy kontrolować temperaturę i wilgotność przechowywanej masy. Fermy stosujące w żywieniu kiszzone ziarno kukurydzy muszą także w odpowiedni sposób przygotować ten surowiec do dłuższego przechowywania. Odbywa się to zazwyczaj w silosach, rękawach czy big-bagach. Surowiec ten narażony na dostęp powietrza jest bardzo podatny na zepsucie i stwarza niebezpieczeństwo dla hodowanych zwierząt. Bardzo ważne jest aby dobierać wielkość przymy czy rękawa(jego średnicę) tak

aby do produkcji pasz wybierać ten surowiec codziennie. Trzeba uważać aby wilgotność zboża nie była również zbyt niska ponieważ może to spowodować uszkodzenie (połamanie) ziarna podczas procesu młócenia, czyszczenia, transportu czy przechowywania. W przypadku kiszonego ziarna kukurydzy niska wilgotność utrudni dobre ubicie surowca.

Zanieczyszczenia

Stanowią nawet do kilkunastu procent masy ziarna i mogą zapoczątkować niekorzystne zmiany biochemiczne czy wpłynąć na wilgotność przez co niekorzystnie oddziałują na jakość tego surowca. Do zanieczyszczeń należą najczęściej ziarna połamane, zanieczyszczenia ziarnowe (z. pomarszczone, inne zboża, ziarna uszkodzone przez szkodniki lub z odbarwionym zarodkiem i ziarna przegrzane), ziarna porośnięte i inne zanieczyszczenia (nasiona obce, ziarna zniszczone, materiał obcy nieorganiczny, plewy czy fragmenty kolby, sporysz, ziarna zbutwiałe, martwe owady lub ich fragmenty) oraz żywe szkodniki. Występowanie dużej ilości żywych szkodników powoduje grzanie suche zboża co ma wpływ na wzrost wilgotności i rozwoju grzybów. Po zwiezieniu ziarna należy sprawdzić jego wilgotność i stan zanieczyszczeń. Jeżeli zachodzi taka potrzeba to należy dosuszyć ziarno do wilgotności poniżej 14,5% i schłodzić do temperatury 20°C. W przypadku wystąpienia dużej ilości zanieczyszczeń, zboże należy poddać czyszczeniu. Unikniemy wtedy problemów podczas długookresowego przechowania, i wpłyniemy na polepszenie jakości pasz produkowanych we własnym gospodarstwie.

Skład chemiczny ziarna

W zeszłym roku zbiory zbóż podstawowych i mieszanek paszowych były większe o ponad 12% od roku poprzedniego. Większość producentów tego surowca była zadowolona z uzyskanych plonów. Niestety parametry badanych zbóż często pokazywały dosyć niską zawartość białka. W przypadku gdy sami produkujemy pasze oprócz ilości zebranego zboża ważna jest ilość b.o. w ziarnie. Jak wiadomo ceny zbóż i mieszanek zbożowych zmieniają się często w ciągu roku. Bardzo często kupując potrzebny nam surowiec sugerujemy się ceną produktu, a nie jego jakością. Podczas bilansowania dawek pokarmowych często okazuje się, że te droższe, ale lepsze jakościowo zboża finalnie kosztują nas mniej.

Nowe zbiory

Poruszając temat zbóż warto przypomnieć o tym, że nie powinno się wprowadzać świeżo zebranego ziarna do dawek. Okres dojrzewania trwa ok. 3 tygodni. Często hodowcy nie chcą jednak kupować zboża w okresie żniw, chociażby ze względu na przygotowanie silosów na nowe plony. Wprowadzanie takiego surowca powinno odbywać się stopniowo. Każda z grup produkcyjnych jest narażona na powikłania związane ze zbyt szybkim wprowadzeniem świeżych zbóż. Dzięki enzymom zawartym w premiksach i koncentraty Wipasz zastosowanie nowego zboża nie powinno sprawić nikomu najmniejszego problemu. Zastosowanie w nich Fitazy, Glukanazy i Ksylanazy poprawi strawność naszych zbóż i pozwolą na większe zastosowanie w dawkach tanich zbóż np. pszenżyta czy żyta.

Podsumowanie

Przy odpowiednim doborze komponentów paszowych i dokładnym i systematycznym ich badaniu jesteśmy w stanie wpłynąć na ostateczny wynik finansowy. Jak widać jednorazowe dokładne zbilansowanie poziomu białka, aminokwasów i innych składników paszy nie wystarczy, szczególnie gdy stosujemy zboża z zakupu. Ważne jest aby surowce użyte do produkcji pasz były jak najwyższej jakości i aby były poddawane ciągłej i systematycznej kontroli. Wpłynie to pozytywnie na osiągnięcie zadowalającego wyniku produkcyjnego.

Łukasz Szulawa
Doradca ds. Żywienia Trzody Chlewnej
WIPASZ SA

Poniżej znajdują się przykładowe dawki pokarmowe

TABELA 1

Składniki	Zawartość b.o.(%)	Udział w paszy(%)	Cena komponentu (zł/t.)
Pszenica	11	10	600
Pszenżyto	9,5	32,96	450
Jęczmień	10	35	580
Śruta sojowa	46	14	1700
Śruta rzepakowa	32,6	3,8	1100
Olej		0,63	3300
Zakwaszacz		0,3	7000
Premiks 3%		3	3700

Skład gotowej paszy	
B.o.	16,2
Włókno	3,6
Tłuszcz	1,95
Energia	2350
Lizyna	10,5
Cena (zł/t.)	849

Tabela 1 Pokazuje przykładową dawkę paszy Grower w której jęczmień miał 10% b.o. (cena gotowej paszy to 849zł).

TABELA 2

Składniki	Zawartość b.o.(%)	Udział w paszy(%)	Cena komponentu (zł/t.)
Pszenica	11	10	600
Pszenżyto	9,5	34,07	450
Jęczmień	11,5	35	620
Śruta sojowa	46	13	1700
Śruta rzepakowa	32,6	3,98	1100
Olej		0,65	3300
Zakwaszacz		0,3	7000
Premiks 3%		3	3700

Skład gotowej paszy	
B.o.	16,29
Włókno	3,6
Tłuszcz	1,96
Energia	2360
Lizyna	10,4
Cena (zł/t.)	848,5

Tabela 2 Pokazuje dawkę Grower o bardzo zbliżonych parametrach w której jęczmień miał 11,5% b.o. Pokazuje nam to, że mimo zwiększenia ceny jęczmienia o 40zł/t. jego wyższy poziom białka pozwolił zmniejszyć ilość dodatków białkowych i nie spowodował wzrostu ceny gotowej paszy.

TABELA 3

Składniki	Zawartość b.o.(%)	Udział w paszy(%)	Cena komponentu (zł/t.)
Pszenica	11	10	600
Pszenżyto	9,5	32,45	450
Jęczmień	11,5	37,2	580
Śruta sojowa	46	13	1700
Śruta rzepakowa	32,6	3,4	1100
Olej		0,65	3300
Zakwaszacz		0,3	7000
Premiks 3%		3	3700

Skład gotowej paszy	
B.o.	16,2
Włókno	3,6
Tłuszcz	1,97
Energia	2362
Lizyna	10,35
Cena (zł/t.)	833,7

Tabela 3 pokazuje nam podobną dawkę paszy Grower z której użyto jęczmienia o zaw. 11,5% b.o. i tej samej cenie co w dawce z tabeli 1. Jak widać koszt paszy jest niższy o ponad 15zł/t. Jeżeli weźmiemy pod uwagę użycie dodatkowo lepszej jakości pszenżyta (tabela 4 gdzie użyto pszenżyta o zawartości b.o. 10,5%) możemy zaoszczędzić nawet ponad 27zł na tonie gotowej paszy.

Należy pamiętać jednak, że zmniejszenie komponentów białkowych w dawce powoduje spadek niektórych aminokwasów. Dlatego za każdym razem należy konsultować się z swoim doradcą w celu poprawnego zbilansowania receptury.

TABELA 4

Składniki	Zawartość b.o.(%)	Udział w paszy(%)	Cena komponentu (zł/t.)
Pszenica	11	10	600
Pszenżyto	10,5	33,37	450
Jęczmień	11,5	37,15	580
Śruta sojowa	46	12	1700
Śruta rzepakowa	32,6	3,55	1100
Olej		0,64	3300
Zakwaszacz		0,3	7000
Premiks 3%		3	3700

Skład gotowej paszy	
B.o.	16,2
Włókno	3,6
Tłuszcz	1,95
Energia	2365
Lizyna	10,25
Cena (zł/t.)	821,76

Wyzwania, z którymi musi zmierzyć się hodowca drobiu w Polsce aby osiągnąć bardziej opłacalną i efektywną produkcję

Dynamiczny rozwój rynku drobiowego w Polsce w ostatnich latach, a w szczególności produkcji brojlera kurzego sprawił, iż coraz trudniej konkurować hodowcom na rynku. Polski przemysł drobiowy doskonale poradził sobie z zamrożeniem eksportu na wschód, poszukując to coraz nowych rynków zbytu (np. Chiny), z pomocą przyszli też obywatele doceniając jakość, zdrowotność oraz cenę mięsa – spożycie roczne drobiu w Polsce przekroczyło 30 kg na 1 osobę i nic nie wskazuje na to aby ta tendencja miała się zatrzymać.

Tomasz Wróblewski – LANDMECO

Jednakże brak możliwości realnego wpływu na cenę skupu żywca (coraz większa podaż żywca na rynku) oraz na cenę zakupu paszy, która stanowi bardzo istotną część kosztów produkcji zmusiły polskich hodowców do poszukiwania rozwiązań, które zapewnią im coraz bardziej efektywną produkcję i osiągnięcie wymaganych rezultatów. Dodatkowymi wyzwaniami są również coraz większe wymagania ubojni (odpowiednie wyrównanie stada, cellulit itp.), konsumenta (nie stosowanie antybiotyków podczas hodowli) oraz spełnienie przepisów z zakresu dobrostanu zwierząt (FPD- footpad dermatitis).

Osiągnięcie jak najwyższych wag brojlera w jak najkrótszym czasie przy zachowaniu współczynnika konwersji paszy (FCR) na jak najniższym poziomie determinuje korzystny wynik finansowy hodowcy. Jest to możliwe dzięki wyborze jak najlepszej paszy (struktura, przyswajalność, potencjał), odpowiedniego wyposażenia obiektu (w szczególności systemu karmideł), zapewnieniu dobrostanu oraz zdrowotności stada.

Firma LANDMECO największy skandynawski producent wyposażenia dla brojlera kurzego oraz niosek (90% rynku w Danii, 50% rynku Skandynawii, 40 % udziału w rynku w Niemczech) wychodząc naprzeciw tym wyzwaniom, w ścisłej współpracy z wieloma producentami drobiu oraz zastosowaniem najnowszych dostępnych technologii

stworzył wiele ciekawych i innowacyjnych rozwiązań, które pozwoliły hodowcom drobiu uzyskać bardzo dobre wyniki produkcyjne.

Wpływ adaptacji na wagę piskląt (Dobry start jest najważniejszy)

W pierwszych dniach po wstawieniu następuje adaptacja piskląt do nowego otoczenia, zmianie ulega również sposób odżywiania młodych piskląt u których substancje odżywcze pochodzące z żółtka zastępowane są tymi z paszy. Zmienia się także sposób pozyskiwania substancji odżywczych. Bardzo ważne aby wszystkie te zmiany przebiegły szybko i bez komplikacji. W okresie hodowli brojlera trwającym 40-42 dni strata choćby 2-3 dni na zbyt długą adaptację wydaje się już nie do nadrobienia.

Firma LANDMECO wykorzystując swoje 40-letnie doświadczenie w produkcji wyposażenia kurników oraz przy współpracy z hodowcami zaprojektowała i z powodzeniem wprowadziła do sprzedaży unikalny opatentowany system karmideł, wyróżniający się od innych pod wieloma względami, system do którego bardzo szybko przyzwyczajają się młode pisklęta, dający możliwość pełnego wykorzystania ich potencjału genetycznego:

Karmidło zbudowane jest tak aby zachęcać do wspólnego poszukiwania i zjadania paszy przez pisklęta. Posiada przezroczysty stożek, bardzo niski brzeg karmidła (52mm) i odpowiedni kąt i budowę talerza, który zapewnia pisklętom bardzo łatwy dostęp do paszy już od pierwszego dnia na kurniku. Pasza zawsze jest świeża(pojemność karmidła to 900g) i łatwo dostępna co sprawia, że ptaki bardzo szybko uczą się pobierać paszę nie wchodząc do niego(niewielkie plastikowe łopatki powodują uczucie dyskomfortu i brak możliwości odwracania się nie powodując jednocześnie blokowania się ptaka). Dodatkowo przezroczysty stożek pozwala z łatwością ocenić obsłudze stan higieniczny karmidła, ilość paszy w karmidle jak również jakość granulatu po przejściu przez linie paszowe(tzw. rozkrusz).

Dodatkową zaletą tego karmidła jest **system KICK-OFF (opatentowany)**, który pozwala przed wstawieniem za pomocą jednej prostej czynności na jednoczesny wysyp na całej linii dodatkowej ilości 1300g paszy w okolicy karmidła, jak również w ciągu pierwszych dni na automatyczne „dosypywanie” 500g porcji(to również sprawia, iż ptaki dodatkowo słyszą i widzą przesypującą się paszę która pochodzi z karmidła co zwiększa zainteresowanie oraz przyspiesza adaptację). Eliminuje to potrzebę ręcznego dosypywania w pierwszym tygodniu hodowli minimalizując tym samym przepędzanie piskląt i stres z tym związany. Taki system (oprócz oszczędności pracy ze strony

obsługi fermy) znacznie przyspiesza adaptację piskląt do karmidła i paszy, mogą one w sposób niezakłócony pobierać paszę co zapewnia im prawidłowy i szybszy wzrost. Jak ważne są te dni świadczy fakt , iż w przypadku złej, zbyt powolnej adaptacji pisklęta mogą nie pobierać paszy nawet przez 3 dni(wykorzystują żółtko opóźniając resorpcję woreczka żółtkowego) tracąc swój potencjał wzrostu na samym starcie i obniżając jednocześnie zdrowotność, różnicując się doprowadzając do niewyrównania stada pod względem wagi i obniżenia wyniku całego stada.

Automatyczny wysyp przed wstawieniem
(+1500g więcej paszy)

Według firmy AVIAGEN

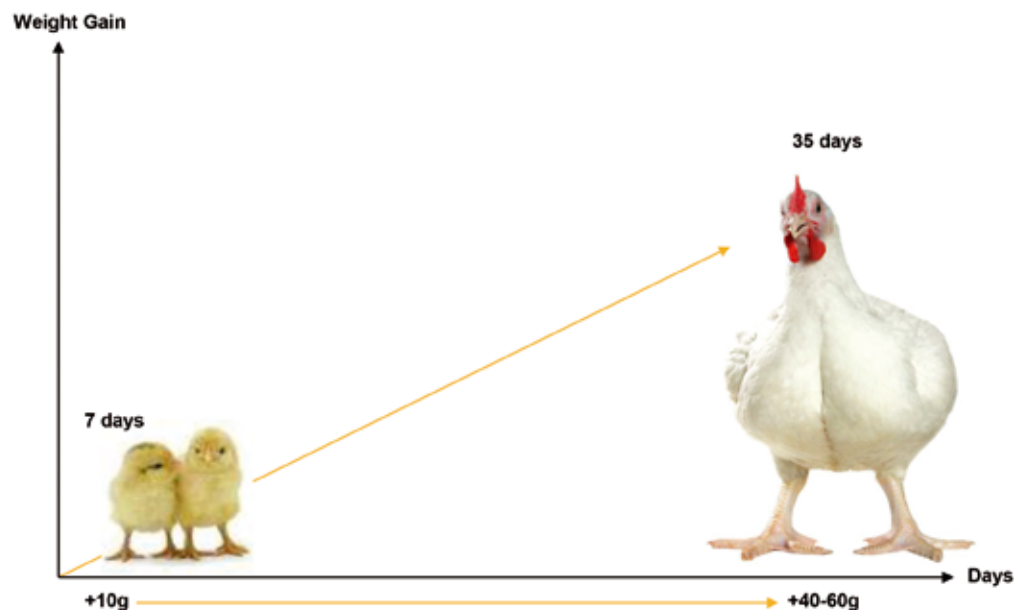
waga na 7 dzień = 4x waga 1 pierwszego dnia

$$4 \times 45\text{g} = 180\text{g}$$

+500g więcej podawane kilkakrotnie w pierwszym tygodniu chowu.

Jak ważna jest waga kurcząt po pierwszym tygodniu, pokazuje nam poniższy wykres(decyduje o wadze na końcu cyklu hodowlanego): *O 10g większa waga na 7 dobę to większa waga (40-60g) w 35 dobie*

THE IMPORTANCE OF A HIGH 7 DAY WEIGHT

Karmidła LANDMECO w pozwalają w pełni wykorzystać duży potencjał genetyczny brojlera kurzego, poprzez szybszą adaptację, prawidłowe nawyki podczas karmienia(ptaki bardzo szybko pobierają pasze z poza karmidła) mniejszy stres, świeżą paszę osiągając wagi po pierwszym tygodniu wyższe nawet o 30g. Lepiej wykorzystana pasza to również niższy FCR. Na potwierdzenie tego Firma LANDMECO przeprowadziła i przeprowadza wiele testów swojego systemu karmideł:

Test w Południowej Afryce(1 cykl), w jednym z kurników wymieniono tylko linię karmienia na LANDMECO, wszystkie inne pozostało tak jak w pozostałych kurnikach(linie pojenia, wentylacja, pasza, ptaki, obsługa). Wynik: na 7 dobę o 19g większa waga, a na 34 dobę o 83g.

Test w Południowej Afryce(drugi cykl) waga na 7 dobę większa o 22g , na 34 dobę o 75 g. FCR niższy od konkurencyjnego systemu karmideł.

Na uwagę i uznanie zasługują również wyniki produkcyjne naszych klientów na całym świecie jak również w POLSCE:

Kurnik (Czerwiec 2015)	Waga 1 dzień	Waga na 7 dzień (ważenie ręczne)
1	44g	203g
2	44g	204g
3	45g	208g
4	45g	219g

*Ferma Gospodarstwo Rolno-Hodowlane, miejscowość Orlina Duża, hodowca Igor Szamłowski.

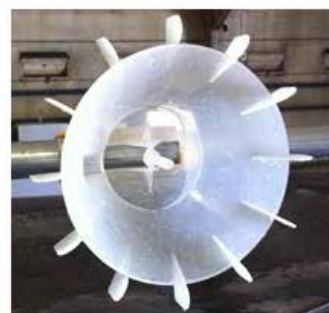
PIERWSZY CYKL	ŚREDNI WIEK: 33 dni	ŚREDNIA WAGA: 1.73	FCR: 1.48
TRZECI CYKL	ŚREDNI WIEK: 34 dni	ŚREDNIA WAGA: 1.86	FCR: 1.40

*PIETER BUITENDAG, METACINE (PTY) LTD (RPA)

Drugim system który posiada karmidło firmy LANDMECO jest: **EASY-CLEAN (opatentowany)**, pozwala on na ustawienie poprzez pojedynczą operację wszystkich karmideł w pozycję umożliwiającą dokładne mycie i dezynfekcję bez konieczności demontażu każdego pojedynczego karmidła (centralny obrót rury paszowej). Wszystkie wyloty paszy pozostają zamknięte, wewnątrz rury pozostaje suche. Pozwala to na zaoszczędzenie mnóstwa pracy w porównaniu do pracy ze standardowym karmidłem.

Mycie całej linii paszowej LANDMECO

Zamknięte wyloty rury paszowej w pozycji myjącej

Kolejnym z wyzwań hodowców drobiu w Polsce jest FPD (Footpad Dermatitis) Tzw. kontaktowe zapalenie skóry łapek. Od kwietnia bieżącego roku rozpoczął się równoległy program kontroli dobrostanu w ubojniach drobiu i bezpośrednio w kurnikach bezpośrednio związany ze stanem zdrowia skóry łapek brojlerów.

Do najczęstszych przyczyn FPD należą:

- **mokra ściółka**
- niska jakość tłuszczu paszowych
- wysoka zawartość soli w paszy
- zbyt dużo białka w paszy
- zbyt mała grubość ściółki
- niewłaściwa jakość ściółki
- **niewłaściwy system pojenia (wycieki)**
- zbyt duża wilgotność
- zagęszczenie stada
- **wentylacja**
- temperatura
- choroby przebiegające z infekcjami jelitowymi

W Skandynawii problem kontaktowego zapalenia skóry łapek praktycznie nie istnieje, firma LANDMECO również uczestniczyła w rozwiązywaniu tego problemu, którego skala była bardzo duża. Udało się to zrobić dzięki wprowadzeniu właściwego zarządzania na fermach (odpowiednia jakość ściółki, bioasekuracja) oraz zastosowanie wydajnej wentylacji, odpowiednich nagrzewnic i poidel smoczkowych (dobrej jakości smoczki).

Tomasz Wróblewski
Sales Manager Polska
LANDMECO

PROBABLY THE BEST PAN IN THE WORLD

UNIKALNY & INNOWACYJNY SYSTEM KARMIDEŁ

Niepowtarzalny system karmideł LANDMECO został zaprojektowany jako prosty i jak najbardziej funkcjonalny, ułatwiający pracę producentom drobiu. Najbardziej unikalną cechą karmideł są dwa opatentowane rozwiązania:

Kick-Off: Centralnie kontrolowane przepelnianie wszystkich karmideł w tym samym czasie, dające najlepszy start dla jednodniowych piskląt. **Easy-Clean:** System daje możliwość ustawienia za pomocą jednej prostej czynności (centralny obrót rury paszowej) wszystkich karmideł w pozycję czyszczącą z jednoczesnym zamknięciem wszystkich wylotów paszy. Karmidła LANDMECO nie wymagają demontażu do czyszczenia.

Funkcjonalność można zobaczyć na filmie na www.landmaco.com/pl.

Skontaktuj się z Tomaszem Wróblewskim aby dowiedzieć się więcej o naszych produktach pod nr +48609960350.

OSZCZĘDNOŚĆ
CZASU
**SZYBKO &
PROSTO**

Szczepienie wyznacza kamień milowy w kontroli E. coli

Najczęściej zdiagnozowana chorobotwórcza bakteria w pierwszym tygodniu życia piskląt, E. coli, jest jedną z najważniejszych przyczyn strat w drobiarstwie.

lek. wet. Gábor Kis – Zoetis

Pomimo znacznej poprawy warunków środowiskowych E. coli jest najczęściej izolowanym drobnoustrojem szczególnie z układu oddechowego i z narządu rozrodczego ptaków. Większość stad jest nosicielem różnych szczepów E. coli, a kiedy pojawiają się upadki, to ta bakteria często jest jedną, a czasem jedyną przyczyną problemu. Co więcej, E. coli spowoduje problemy przez całe życie stada w postaci zróżnicowania, pogarszania wyników.

Większość szczepów E. coli to symbionty jelita grubego ludzi i zwierząt stałocieplnych. Szczepy powodujące choroby ptaków nazywamy skrótem APEC (Avio-Patogenne-E-Coli). To one przystosowały się do życia poza układem pokarmowym, powodując choroby o charakterze uogólnionym, zakażenia ograniczone do określonych narządów lub wykląć inne jednostki chorobowe. Większość tych szczepów jest patogenna wyłącznie dla drobiu i powoduje najczęstsze choroby zakaźne bakteryjne, a niektóre są izolowane również i w przypadkach zachorowań ludzkich.

Avio-patogenne E. coli są izolowane ze stad kurzych brojlerów bądź niosek o obniżonej odporności lub ze schorzeniami układu oddechowego albo przewodu pokarmowego. Zakażenia okażą się przy immunosupresji (choroba Gumboro, anemia zakaźna kurcząt, choroba Mareka, toksykoza pokarmowa, stres, złe warunki środowiskowe) lub przy pierwotnej infekcji górnych dróg oddechowych (zakaźne zapalenie oskrzeli – IB, zakaźne zapalenie krtani i tchawicy – ILT, rzekomy pomór drobiu – ND, zakaźne zapalenie nosa i tchawicy indyków – TRT, mykoplazmoza) albo przewodu pokarmowego (kokcydioza, biegunka z innej przyczyny). Takie zakażenia mieszane zawsze powodują wyższą śmiertelność niż zakażenia z jednym z tych czynników.

Najczęstsze postaci kolibakteriozy:

- zapalenie pępka i woreczka żółtkowego,
- kolisepticemia,
- kolibakterioza układu oddechowego,
- kolibakterioza układu pokarmowego,
- koligranulomatoza,
- odajnikowe zapalenie otrzewnej,
- zespół obrzękłej głowy,
- cellulitis,
- zespół zapalenia stawów, kości i zielonej wątroby (SOG).

Pisklęta jednodniowe mogą się zakażyć bakteriami przenoszonymi na powierzchni jaj wylęgowych ze stada reprodukcyjnego, lub z otoczenia w niedostatecznie zdezynfekowanym kurniku, a takie zakażenia w pierwszych dniach życia szybko się rozprzestrzenia w stadzie. Często występuje po zakażeniu wirusowym lub po okresie stresu, więc opieka nad stadami powinna być jak najlepsza.

Wiele badań jest wykonanych w celu ustalenia cech, które wpływają na patogenność różnych szczepów E. coli. Kawałki DNA zawarte w plazmidach, które są niezależne od nici głównego bakteryjnego materiału genetycznego są uważane za jednostki, które udzielają dodatkowe zdolności bakteriom do przeżycia w specjalnych warunkach, jak np. w obecności antybiotyków lub środków dezynfekcyjnych. Metoda zwana konjugacją pozwala na przekazanie plazmidów pomiędzy bakteriami. W ten sposób bakterie mogą zdobyć kolejne zdolności przetrwania i stają się bardziej patogenne lub odporne.

Prowadzone badania naukowe oraz dostępne analizy PCR do badań przesiewowych będą służyły lepszemu rozumieniu biologii tego mikroorganizmu i lepszej prewencji w przyszłości.

Od wielu lat w licznych krajach Unii Europejskiej, a w ostatnim czasie i w Stanach Zjednoczonych rośnie nacisk na zmniejszenie zużycia antybiotyków w celu ograniczenia rozprzestrzenienia lekoopornych bakterii. W kręgach uczonych istnieje wspólne przekonanie, że prewencja, jak np. szczepienie będzie bardziej pomocna w ograniczeniu presji selekcyjnej *E. coli* w kierunku wytworzenia lekooporności, niż leczenie.

Obecnie społeczeństwo lekarsko-weterynaryjne ma dostęp do dodatkowego narzędzia, do żywej szczepionki przeciwko *E. coli*. Według dokumentacji rejestracyjnych stosowanie owej szczepionki ogranicza śmiertelność oraz następstwa zakażenia przez *E. coli*, przez to poprawia opłacalność produkcji zarówno brojlerów kurzych jak i nisek towarowych bądź reprodukcyjnych. Producent jest przekonany, że zastosowania szczepionki pomoże zmniejszyć

problemy z *E. coli* oraz ilość potrzebnych antybiotyków. Przy wprowadzeniu tej szczepionki producent oferuje pełne poparcie techniczne łącznie ze szkoleniem w zakresie szczepień metodą oprysku.

Droga podawania szczepionki jest oprysk grubokropelkowy już od pierwszego dnia życia, dla całego stada w tym samym czasie. Wykazana protekcja krzyżowa przeciw innym, niż zawarty w szczepionce (O78) serotypom *E. coli*. Jako produkt biologiczny, żywa szczepionka przeciwko *E. coli* ma okres karencji zero dni.

Aby pozwolić działać szczepionce, nie powinno się podawać antybiotyków tydzień przed i po szczepieniu. Szczepionkę należy przechowywać w temperaturze 2-8°C, a po rozcieńczeniu wodą należy zużyć w ciągu 2 godzin.

lek. wet. Gábor Kis
Veterinary Manager
Zoetis

PROGRAM ŻYWIENIA WIPASZ KOMFORT

WIPASZ S.A. przy współpracy z firmą Alltech opracował nową innowacyjną formułę stworzoną w celu poprawy dobrostanu zwierząt. Technologia KOMFORT zawarta w paszach WIPASZ (program KOMFORT) oparta o glikokomponenty pozwala kontrolować emisję amoniaku oraz innych szkodliwych gazów związanych z produkcją zwierzęcą.

Wyzwanie

Beztlenowy rozkład pomiotu tworzy amoniak, który powoduje uszkodzenia błon śluzowych, prowadzących do wyższego poziomu zachorowań na choroby infekcyjne oraz osłabia odpowiedź odpornościową ptaków na szczepionki. W chowie przemysłowym choroby układu oddechowego mogą podnieść koszty produkcji nawet o 10% poprzez podwyższone spożycie paszy i obniżenie przyrostów.

Rozwiązanie – program WIPASZ KOMFORT

Program WIPASZ KOMFORT jest rozwiązaniem na miarę potrzeb intensywnej produkcji. Ogranicza emisję amoniaku i innych szkodliwych gazów związanych z produkcją zwierzęcą poprzez unikalny proces wiązania amoniaku.

Korzyści ze stosowania programu WIPASZ KOMFORT

- poprawa warunków bytowania zwierząt
- poprawa wyników produkcyjnych żywionych stad
- poprawa warunków pracy obsługi
- poprawa warunków dla otoczenia (sąsiedzi)
- obniżenie kosztów produkcji
- zwiększona wartość biologiczna nawozu / obornika
- obniżenie wysokości opłat środowiskowych związanych z emisją szkodliwych gazów nawet do 50%*
- otwarcie na nowe możliwości inwestycyjne (budowa nowych obiektów w miejscach dotychczas nieosiągalnych z uwagi na emisję NH3!)

*sprawdź szczegóły we właściwym dla Ciebie Departamencie

MNIEJSZA ILOŚĆ AMONIAKU W OBIEKCIE

=

**MNIEJ CHOROÓB UKŁADU ODDECHOWEGO,
PRZYPADKÓW WODOBRZUSZA ORAZ NAGŁEJ ŚMIERCI SERCOWEJ**

+

OGÓLNIE WYŻSZA ODPORNOŚĆ PTAKÓW NA INNE CHOROBY

Zapraszamy do współpracy

WIPASZ S.A., Wadąg 9, 10-373 Olsztyn
tel.: +48 89 543 56 50, fax: +48 89 543 56 52, e-mail: drob@wipasz.pl

| W W W . W I P A S Z . P L |

Bank Polski

Startuje ogólnopolski program badań gleby – „Grunt to wiedza”

„Grunt to wiedza” - pod tym hasłem Grupa Azoty we współpracy z PKO Bankiem Polskim rozpoczyna ogólnopolski 3 letni program badań pH gleb oraz zasobności w składniki odżywcze. W ramach akcji spółki zamierzają dotrzeć do blisko 2 tys. gospodarstw rolnych w całym kraju i przebadać 28 tys. próbek we współpracy z Okręgowymi Stacjami Chemiczno – Rolniczymi.

Obok Centrum Kompetencji to nasza kolejna inicjatywa budująca bazę wiedzy i mająca swoje oparcie w nauce. Projekt realizujemy wspólnie z PKO Bankiem Polskim, największym bankiem w Polsce oraz Krajową Stacją Chemiczno – Rolniczą. Szczegóły tego projektu zainteresowanym przedstawią nasi reprezentanci – terenowi doradcy. Informacje można również znaleźć w naszym magazynie Agrolider i na stronie branżowej nawozy.eu – mówi Paweł Jarczewski, prezes Zarządu Grupy Azoty.

Celem programu jest popularyzacja technologii optymalnego nawożenia z uwzględnieniem rodzaju uprawy i zasobności gleby, jak również rozwój nowych technologii nawożenia i produktów nawozowych dostosowanych do potrzeb polskiego rolnictwa.

W ramach programu Grunt to Wiedza, zostanie bezpłatnie przebadanych w zasobność składników odżywczych, co najmniej 93 tys. ha gleb na terenie całego kraju.

Program „Grunt to wiedza” to pierwszy efekt strategicznej współpracy Grupy Azoty i PKO Banku Polskiego w segmencie Agro. Porozumienie Grupy Azoty i PKO Banku Polskiego wpisuje się w rządową strategię współpracy między spółkami Skarbu Państwa. Zgodnie z jej założeniami wspólne projekty inwestycyjne są kluczowe dla efektywnego wykorzystania majątku i wzrostu wartości podmiotów nadzorowanych przez Ministra Skarbu. Jednocześnie współpraca z Grupą Azoty ma być ważnym elementem nowej strategii działań PKO Banku Polskiego w sektorze rolno-spożywczym.

Jednym z priorytetów PKO Banku Polskiego jest wspieranie rodzimych przedsiębiorców i zapewnienie finansowania roz-

woju polskiej gospodarki. Dlatego tak duże znaczenie ma dla nas sektor rolno-spożywczy, którego produkty są wysoko cenione wśród odbiorców na całym świecie. Dzięki współpracy z Grupą Azoty lepiej rozumiemy specyficzne potrzeby przedsiębiorców rolnych, które zmieniają się wraz z fazami cyklu produkcyjnego. Wiemy jak sprostać tym oczekiwaniom i zapewnić optymalne finansowanie ich działalności - mówi Jakub Papierski, wiceprezes Zarządu PKO Banku Polskiego.

Grupa Azoty to europejski lider w produkcji chemicznej. To firma nastawiona na innowacyjność i przyszłość. Z powodzeniem konkuruje z największymi światowymi firmami chemicznymi. Grupa Azoty oferuje swoim klientom bogaty portfel produktów – od nawozów azotowych, wieloskładnikowych i fosforowych oraz tworzyw konstrukcyjnych po alkohole OXO, plastyfikatory i pigmenty. Grupa Azoty zakończyła rok 2014 przychodami ze sprzedaży na poziomie blisko 9.9 mld zł przy skonsolidowanym zysku netto na poziomie 265 mln zł. Grupa dysponuje własną infrastrukturą logistyczną oraz zapleczem badawczym, projektowym i serwisowym. Do 2020 roku spółka zamierza przeznaczyć na inwestycje 7 mld zł, a dla swoich klientów stać się dostawcą pierwszego wyboru. W zakresie chemikaliów celem Grupy Azoty jest utrzymanie pozycji krajowego i europejskiego lidera na rynku melaminy, plastyfikatorów i alkoholi OXO w regionie Centralnej i Wschodniej Europy oraz rozwój sprzedaży pozostałych chemikaliów znajdujących się w portfelu Grupy.

PKO Bank Polski jest liderem polskiego sektora bankowego. Skonsolidowany zysk netto w I kwartale 2015 roku wyniósł 647 mln zł. Bank jest regularnie nagradzany w prestiżowych rankingach. Został uhonorowany nagrodą „Bank of the Year in Poland” przyznawaną przez miesięcznik „The Banker”

należący do „Financial Times”. Doceniono ponadprzeciętne wyniki finansowe, zwiększenie udziałów rynkowych oraz wzmocnienie pozycji lidera polskiej bankowości. PKO Bank Polski zajął pierwsze miejsce w rankingu Najlepszy Bank dla Firm miesięcznika „Forbes”, uzyskując sześć gwiazdek w ogólnej klasyfikacji. W tegorocznej edycji rankingu zwyciężył w kategorii Banki finansujące nieruchomości, a wśród banków oferujących kredyty konsumenckie Consumer finance zajął 3. miejsce. PKO Bank Polski jest również najsilniejszym wizerunkowo bankiem w kraju. Pozostaje najbardziej wartościową marką polskiej bankowości według magazynu „The Banker”, który wycenił wartość marki PKO

Banku Polskiego na 1,25 mld dolarów. W Rankingu Najcenniejszych Polskich Marek 2014 „Rzeczpospolitej” marka PKO Banku Polskiego pozostała najcenniejsza w kategorii finanse - jej wartość wyceniono na 3,6 mld złotych. Kapituła Konkursu Liderów Świata Bankowości, organizowanego w ramach Polskiego Kongresu Gospodarczego, przyznała PKO Bankowi Polskiemu nagrody w kategoriach Najlepszy Bank oraz Najbardziej Innowacyjny Bank w 2012 roku za nową ofertę Szkolnych Kas Oszczędności. Bank znalazł się w gronie najlepszych pracodawców w rankingach przygotowanych w oparciu o opinie studentów.

farmster

NARZĘDZIE NOWOCZESNEGO ROLNIKA

TWOJE POLE JAK NA DŁONI

JUŻ WKRÓTCE NA TWOIM SMARTPHONE

FARMSTER to aplikacja na smartfona połączona z serwisem www do zarządzania pracami polowymi. Planowanie i zapisywanie prac online, bezpieczne archiwum to nie wszystko;

FARMSTER to też:

prognoza pogody z kilkudziesięciu źródeł

kalkulator nawozowy

porady ekspertów

dostęp do aktualnych cen skupu

aktualności z branży rolniczej

lokalni dystrybutorzy

**NOWA ODSŁONA
mocznika z Puław!
granulowany nawóz
PULGRAN®**

**dostępny już w
2015 roku!**

Zawartość pastylek o wymiarach od 3,0 mm do 5,0mm – minimum 90%

- Wyjątkowo przydatny przy szerokich ścieżkach technologicznych.
- Większa szerokość rozrzutu w porównaniu do mocznika tradycyjnego.
- Duże granule umożliwiają mieszanie z nawozami o podobnym uziarnieniu i gęstości nasypowej.

Grupa Azoty Zakłady Azotowe „PUŁAWY” S.A.
Al. Tysiąclecia Państwa Polskiego 13, 24-110 Puławy,
tel.: 81 565 21 03, fax: 81 565 31 17
e-mail: nawozy@pulawy.com

www.pulawy.com
www.nawozy.eu

Nasz Kurczak - doskonały każdego dnia!

Nadeszło lato a wraz z nim sezon grillowy- smaki i zapachy przysmaków konsumowanych na świeżym powietrzu. Tym, którzy szukają inspiracji polecamy doskonałe danie z kurczaka Nasz Kurczak.

Więcej sprawdzonych przepisów na stronie www.naszkurczak.pl

oraz blogu www.przepisnakurczaka.com.pl

Pieczone skrzydełka tikka

Liczba porcji: 2-3

Czas przygotowania: 1,5 godziny

Składniki:

- 1 opakowanie (ok. 9 sztuk) skrzydełek Nasz Kurczak,
- 200 g jogurtu greckiego,
- 1/2 łyżeczki pieprzu,
- 1 łyżka ostrej papryki,
- 1/2 łyżeczki gorczycy,
- 1/2 łyżeczki kolendry,
- 1 płaska łyżeczka soli,
- sok z 1/2 limonki,
- 2 łyżki posiekanej pietruszki.

Sposób przygotowania:

Skrzydełka myjemy, osuszamy papierowym ręcznikiem. Oстрыm nożem odcinamy lotki (tę najmniejszą część skrzydełka), a w najgrubszej części skrzydełka robimy między dwoma kośćmi nacięcie (przebijamy nożem na wylot) - dzięki temu mięso się lepiej zamarynuje. Skrzydełka przekładamy do miski. Gorczycę, kolendrę i pieprz przekładamy do moździerza i rozgniatamy na pył. Dodajemy paprykę i sól. Przyprawy łączymy z jogurtem i sokiem z limonki. Całość dokładnie mieszamy, a następnie tak przygotowaną marynatę wlewamy do skrzydełek i nacieramy nią mięso. Odstawiamy na 30 minut.

Skrzydełka umieszczamy na tacce aluminiowej a następnie na grillu. Grillujemy po około 15-20 minut z każdej strony. Skrzydełka można też upiec w piekarniku- rozgrzewamy piekarnik do 200 stopni. Na blachę wyłożoną pergaminem układamy zamarynowane skrzydełka. Wkładamy do piekarnika na 15 minut. Po tym czasie skręcamy temperaturę do 180 stopni i przewracamy skrzydełka na drugą stronę. Po 15 minutach ponownie przewracamy skrzydełka i po kolejnych 15 minutach raz jeszcze. Po godzinie pieczenia skrzydełka powinny być ładnie zarumienione z wierzchu i soczyste w środku. Podajemy z łagodnym sosem jogurtowym.

Jeśli jesteś wielbicieleм dobrej kuchni i Naszego Kurczaka prześlij swój przepis wraz ze zdjęciem na adres marketing@naszkurczak.pl

Najciekawsze przepisy nagrodzimy upominkami!

Grillowane filety z warzywami

Liczba porcji: 2-3

Czas przygotowania: 35 minut

Składniki:

- 1 opakowanie ok. 500 g fileta z piersi z kurczaka Nasz Kurczak
- bakłażan,
- marchew,
- cukinia,
- 1/2 kalafiora,
- 2-3 ziemniaki,
- pomidory koktajlowe,
- sos teriyaki,
- sól i pieprz,
- zioła (np. bazylia, oregano, tymianek).

Sposób przygotowania:

Filety z piersi kurczaka przyprawiamy wybranymi ziołami i doprawiamy do smaku pieprzem i solą. Podobnie robimy z warzywami, wcześniej krojąc je w plastry (kalafior dzielimy na małe różyczki). Przygotowane mięso skrapiamy sosem teriyaki i umieszczamy na dobrze rozgrzanym grillu. Po około 10 minutach dodajemy warzywa i całość grillujemy jeszcze kilkanaście minut.

Przepis na sos teriyaki

Składniki:

- 1 szklanka rosółu wołowego,
- 1/4 szklanki białego wina,
- 1/3 szklanki sosu sojowego,
- 1/3 szklanki brązowego cukru,
- 1 łyżeczka mąki ziemniaczanej,
- 1 łyżeczka tartego imbiru.

Sposób przygotowania:

W średniej wielkości garnku mieszamy rosół wołowy razem z winem oraz sosem sojowym i stawiamy na mały ogień. Następnie dodajemy cukier i mieszamy do rozpuszczenia. Wsypujemy imbir. Całość doprowadzamy do wrzenia i dodajemy mąkę ziemniaczaną. Gotujemy do momentu zagęszczenia.

Kromki chleba układamy na ruszcie grilla, pieczemy do zarumienienia. Następnie obranym ząbkiem czosnku nacieramy gotową grzankę.

Produkcja wysokiej jakości żywca rzeźnego z wykorzystaniem pogłowia cieląt ze skupu od rolników

Produkcja młodego bydła rzeźnego w Polsce opiera się w dużej mierze na wykorzystaniu pogłowia cieląt uzyskanych od bydła ras mlecznych oraz na mieszańcach pochodzących z krzyżowania towarowego krów ras mlecznych z buhajami ras mięsnych. Dlatego aby uzyskać z takiego pogłowia cieląt dobrej jakości żywca rzeźny należy przestrzegać określonych zasad nowoczesnego opasu bydła.

Krzysztof K. Kamiński – WIPASZ SA, Dariusz Minakowski – WSA Łomża

Zapewnienie prawidłowego żywienia i dobrych warunków utrzymania w okresie odchowu cieląt i w okresie właściwego opasu, pozwala uzyskać zwierzęta o wysokiej wartości rzeźnej. Najlepsze efekty w produkcji młodego bydła rzeźnego przy wykorzystaniu pogłowia cieląt ze skupu od rolników uzyskuje się w gospodarstwach lub przedsiębiorstwach specjalizujących się w opasie bydła. Przedsiębiorstwa te dostosowane są do prowadzenia profesjonalnego odchowu cieląt i opasu zwierząt, wykorzystując w tym celu często współpracę z firmami paszowymi. Przykładem tego może być jak podaje Krzysztof K. Kamiński, kierownik działu Kontraktacji z WIPASZ, m.in. wprowadzony przez tą firmę na początku 2014r. innowacyjny program „kontraktowanego opasu młodego bydła rzeźnego”. W ramach tego programu producent otrzymuje gwarancję dostawy wysokiej jakości cieląt, odznaczających się wymaganym dobrym stanem zdrowia i kondycją, ofertę specjalistycznych pasz i dodatków paszowych, doradztwo żywieniowe oraz nadzór weterynaryjny. Należy przy tym nadmienić, że za dostarczone zwierzęta do odchowu i pasze oraz usługi weterynaryjne producent żywca może rozliczyć się dopiero po zakończeniu opasu zwierząt i dostarczeniu ich do uboju. Może być także udzielona pomoc w eksporcie zwierząt. Zakup cieląt na ogół odbywa się we wcześniej starannie sprawdzonych miejscach, w których wybierane są cielęta po okresie odchowu przygotowane do rozpoczęcia opasu właściwego.

WIPASZ oferuje również dodatkową pomoc w wyborze najlepszej oferty ubojni lub zakładu mięsnego.

Jednym z producentów młodego bydła rzeźnego, który prowadzi kontraktowy opas bydła przy współpracy z firmą WIPASZ, jest znany producent młodego żywca rzeźnego p. Andrzej Ustaszewski z Miastkowa k/Łomży. W ramach roboczej konsultacji złożyli wizytę w gospodarstwie specjalistycznym A. Ustaszewskiego, prof. dr hab. Stanisław Wajda (UWM Olsztyn), mgr inż. Marian Kropiwnicki (b. dyrektor ds. skupu, Zakłady Mięsne Morliny) oraz dr Dariusz Minakowski (WSA Łomża) a także Krzysztof K. Kamiński (kierownik działu kontraktacji WIPASZ SA w Olsztynie).

W celu prowadzenia opasu młodego bydła rzeźnego wykorzystano i zaadaptowano w gospodarstwie własne budynki gospodarcze, które dostosowano tak aby spełniały normy europejskie w zakresie prawidłowego utrzymania zwierząt. Gospodarstwo utrzymuje 500 szt. młodego bydła. W okresie właściwego opasu zwierzęta utrzymuje się na głębokiej ściółce wykorzystując do tego celu słomę. Aktualnie w budowie jest nowy obiekt, przystosowany do opasu bydła z podłogą rusztową. Do opasu właściwego przeznaczane są cielęta o średniej masie ciała 140 kg wstawiane w kolejnych partiach. M. in. wykorzystywane są zwierzęta pochodzące z przedsiębiorstwa PHN ZODAR Sp. z o.o., które prowadzi profesjonalny odchow cieląt zarów-

no rasy PHF oraz mieszańców po krzyżowaniu bydła PHF z rasami mięsnymi. Do odchowu przeznaczane są przede wszystkim wyselekcjonowane cielęta o charakterystycznych cechach pokrojowych dla ras mięsnych. Po zakończeniu procesu odchowu cielęta o masie ciała ok. 140 kg w pełni przygotowane są do pobierania pasz stałych, w tym znacznych ilości pasz objętościowych. Odchów cieląt realizowany jest w ramach specjalnego programu żywienia, w którym kontroluje się nie tylko właściwe tempo przyrostu masy ciała ale również zwraca się uwagę na stymulację rozwoju przewodu pokarmowego, co ma wpływ na pobieranie pasz objętościowych oraz efektywne ich wykorzystywanie. Stosowany jest specjalnie dostosowany do potrzeb program profilaktyki weterynaryjnej, który sprzyja utrzymaniu statusu zdrowotnego zwierząt.

zdj. 1. *Odchów cieląt w gospodarstwie wymaga odpowiedniego żywienia, chodzi tu nie tylko o uzyskanie jak najlepszych przyrostów masy ciała, ale również o uzyskanie zwierząt charakteryzujących się dobrą wyrostowością i właściwie rozwiniętym przewodem pokarmowym umożliwiającym pobieranie znacznych ilości pasz objętościowych*

zdj. 2. *Opas z wykorzystaniem w żywieniu zwierząt technologii TMR w odpasach ad libitum umożliwia uzyskanie przyrostów przekraczających znacznie 1 kg dziennie*

W odchowcie cieląt stosuje się innowacyjny program żywienia metodą tzw. „skróconego odchowu cieląt”. Skrócony odchów cieląt polega na zmodyfikowanym systemie żywienia cieląt. Jego charakterystyczną cechą jest maksymalne ograniczenie włókna NDF w diecie cieląt. Wynika to z faktu, że najwyższy wpływ na rozwój śluzówki a zwłaszcza brodawek żwaczowych mają dwa lotne kwasy tłuszczowe, powstające w wyniku fermentacji skrobi i cukrów prostych, a mianowicie kwas propionowy (C_3) i masłowy (C_4). Przeciwnie działa kwas octowy (C_2), który jest głównym produktem fermentacji włókna NDF i w przypadku większej jego koncentracji spowalnia się rozwój i kształtowanie brodawek żwaczowych. W celu optymalnego rozwoju wielokomorowego żołądka, przez pierwsze dwa miesiące cielęta żywione są jak zwierzęta monogastyczne. Jednym z głównych składników diety w tym okresie, obok preparatu mlekozastępczego Wimilk 1, jest pasza treściwa z udziałem całych ziaren kukurydzy, np. wysokiej jakości mieszanka starterowa Wimilk K Bobo. Zawiera ona znaczny udział białka strawnego jelitowo, który gwarantuje prawidłowy rozwój i wysokie tempo przyrostów masy ciała rosnących zwierząt. Natomiast dodawane do mieszanki całe ziarno kukurydzy stanowi nie tylko źródło skrobi, ale pełni ważną funkcję w stymulacji rozwoju mięśniówki żwacza w wyniku mechanicznego drażnienia ścian żwacza. Dzięki obecności całego ziarna kukurydzy w żywieniu cieląt w tym okresie, rozwija się się szybciej fizjologiczny odruch odtykania stałej treści, co jest jak wiadomo cechą charakterystyczną przeżuwaczy. Włókno strukturalne NDF dostarczane jest w postaci dobrej jakości siana dopiero po ukończeniu 60 dnia życia. W tym okresie cielęta są odsadzane i zakończony jest okres odpajania preparatem mlekozastępczym. Po odsadzeniu cielęta otrzymują *ad libitum* obok bardzo dobrej jakości siana mieszankę Wimilk Junior. Należy przy tym nadmienić, że cały asortyment wyrobów firmy WIPASZ wykorzystywany w odchowie cieląt zawiera w swoim składzie probiotyki (m.in. bak-

terie fermentacji mlekowej) oraz prebiotyki (żywe kultury drożdży i wyizolowane składniki ich ścian komórkowych), które wpływają na zasiedlenie przewodu pokarmowego korzystną mikroflorą, co ma wpływ na status zdrowotny cieląt (eliminację biegunk, zwiększenie odporności zwierząt). Taki system odchowu cieląt sprzyja lepszemu rozwojowi żywca i zwiększeniu pobrania paszy. Lepsza żerność młodych rosnących zwierząt, przekłada się na lepsze wyniki produkcyjne w opasie. W żywieniu cieląt polecana jest również gotowa mieszanka z udziałem całego ziarna kukurydzy o nazwie Cielak Corn. Opas cieląt mieszańców rasy PHF z rasami mięsnymi w takich warunkach umożliwia osiągnięcie zadawalających średnich dobowych przyrostów masy ciała, na ogół > 1300 g/dobę do uzyskania masy ciała zwierząt >700 kg.

W gospodarstwie Andrzeja Ustaszewskiego prowadzony jest średnio intensywny opas zwierząt przy zużyciu 2 kg/szt./d paszy treściwej (śruty zbożowe + koncentrat białkowy WIPASZ 0,70 kg/szt./d). Podstawowe pasze stosowane w żywieniu opasanych zwierząt, to wysokiej jakości kiszonka z kukurydzy wyprodukowana w technologii LKS, która charakteryzuje się zwiększoną wartością energetyczną (udział kolb z ziarnem >50%) oraz kiszonka z traw przewiędnętych (30-35% sm). Wszystkie pasze wraz z dodatkami mineralno-witaminowymi stosowane są w ramach pełnoporcjowej dawki TMR *ad libitum*. Taki sposób żywienia pozwala na uzyskanie przyrostów masy ciała przekraczających znacznie 1000 g/szt./d. Przed wprowadzeniem każdej nowej partii zwierząt przeznaczonych do opasu, opracowywana jest uproszczona kalkulacja kosztów żywienia oraz ustalane są dawki pasz podstawowych i treściwych w opasie wg. założeń WIPASZ (Tab. 1).

PRZYKŁAD UPROSZCZONEJ KALKULACJI KOSZTÓW ŻYWIENIA ORAZ ZALECANE DAWKI PASZ PODSTAWOWYCH I TREŚCIWYCH W OKRESIE OPASU BUHAJKÓW WG. PROGRAMU WIPASZ

Wyszczególnienie											
Termin dostawy mieszanki WIPASZ (Koncentrat białkowy Mocny K)	01.'15	02.'15	03.'15	04.'15	05.'15	06.'15	07.'15	08.'15	09.'15	10.'15	11.'15
Ilość mieszanki w dostawie, kg	0	2700	-	-	3510	-	-	4680	-	-	-
Zużycie mieszanki WIPASZ, kg	0	900	900	900	1170	1170	1170	1170	1170	1170	1170
Miesiąc życia zwierząt	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
Miesiąc opasu	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Masa ciała, kg/szt	334,00	368,97	406,08	444,84	485,79	527,85	570,90	614,20	657,90	701,70	745,32
Ilość mieszanki WIPASZ, kg/d	1,0	1,0	1,0	1,0	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3
Kiszonka z kukurydzy, kg (100zł/t)	11,0	12,5	14,0	16,0	17,0	19,0	20,0	21,0	23,0	24,0	25,0
Śruta owsiana, pszenżyto i żyta (600zł/t)	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Łączny koszt pasz zł/ szt./d	3,28	3,42	3,58	3,73	4,33	4,50	4,67	4,76	4,93	5,00	5,09
Przewidywany miesięczny przyrost masy ciała, kg/szt.	33,5	35,40	37,11	38,76	40,96	42,06	43,05	43,29	43,71	43,80	43,62
Spodziewany przyrost dobowy, kg/szt./dzień	1,119	1,180	1,237	1,292	1,365	1,402	1,435	1,443	1,457	1,460	1,454
Koszt wyprodukowania 1kg przyrostu masy ciała, pln	2,93	2,90	2,89	2,89	3,17	3,21	3,25	3,33	3,38	3,42	3,50

zdj. 3. Pełnoporcjowa dawka TMR składa się z 2 kg paszy treściwej, śruty zbożowe (1,3 kg/szt./dzień), koncentrat białkowy (0,7 kg/szt./dzień). Podstawę stanowi kiszonka z kukurydzy wyprodukowana w technologii LKS (o zwiększonej wartości energetycznej), gdzie udział kolb ziarna powyżej 50% sm oraz kiszonka z traw przewiedniętych o zawartości 33-35% sm

zdj. 5. Profesjonalny opas bydła rzeźnego przy wykorzystaniu mieszańców ras mięsnych gwarantuje uzyskanie korzystnej klasyfikacji tusz po uboju zwierząt w zakładach mięsnych

zdj. 4. Dzięki zapewnieniu prawidłowego żywienia i warunków utrzymania zwierząt w okresie opasu można uzyskać młode bydło o wysokiej wartości rzeźnej pochodzące po krowach rasy PHF i buhajach ras mięsnych

Program kontraktowy z WIPASZ

Program kontraktowego opasu bydła rzeźnego z WIPASZ oferuje hodowcom:

- finansowanie zakupu cieląt, paszy oraz usług weterynaryjnych na cały okres chowu,
- dostawy zdrowych cieląt ras mięsnych oraz ich krzyżówek gotowych do opasu właściwego,
- doradztwo żywieniowe oraz dostarczenie mieszanek paszowych, koncentratów białkowych i dodatków dla bydła opasowego,
- wybór najkorzystniejszej oferty zakładów ubojowych lub eksporterów bydła rzeźnego.

Podsumowanie

Nowoczesny system odchowu cieląt przeznaczonych na opas, związany z okresem odpajania mlekiem lub preparatem mleko zastępczym, wykorzystaniem specjalistycznych mieszanek paszowych oraz właściwym czasem odsadzenia cieląt ma wpływ na efekty produkcyjne w okresie właściwego opasu zwierząt. Zwierzęta przeznaczone na opas powinny być zdrowe, właściwie rozwinięte i przystosowane do pobierania znacznych ilości pasz objętościowych. W takich warunkach, wykorzystując do opasu rodzime pogłowie cieląt rasy PHF oraz mieszańce z rasami mięsnymi pochodzące ze skupu od rolników, można uzyskać żywiec o wysokiej wartości rzeźnej. Sprzyjają temu innowacyjne rozwiązania w opasie młodego bydła rzeźnego m.in. firmy WIPASZ i specjalistycznych przedsiębiorstw zajmujących się profesjonalnym odchowem cieląt.

Krzysztof K. Kamiński
Kierownik Działu Kontraktacji
WIPASZ SA
dr Dariusz Minakowski
WSA Łomża

Mówimy otwarcie o cyklu otwartym z WIPASZ

Zawitaliśmy tego lata do jednego z Hodowców trzody chlewnej, który mimo trudnej sytuacji na rynku, jest optymistą i stawia na rozwój swojego biznesu. Ale co ważne – na bezpieczny i sprawdzony rozwój.

Ewa Sawczyńska – WIPASZ SA

Pan Tomasz Kruk, bo o nim mowa, prowadzi gospodarstwo wyspecjalizowane w tuczu trzody chlewnej. Produkcja tuczniaka odbywa się w ramach tuczu nakładczego – hodowca nie ponosi kosztu zakupu prosiąt, paszy, opieki weterynaryjnej i leków z tym związanych oraz fachowej obsługi doradczej (żywieniowej).

Z firmą WIPASZ Pan Tomasz związał się ponad 6 lat temu. Początkowo, kupując jedynie pasze pełnoporcjowe, z czasem, gdy produkt sprawdził się w jego hodowli, zdecydował się na współpracę w ramach kontraktacji tuczu nakładczych.

Przed podjęciem współpracy z WIPASZ, rodzice Pana Tomasza prowadzili hodowlę mieszaną. Mieli po trosze wszystkiego – jak by mogło być inaczej, mówi Pani Ewa, mama Pana Tomasza. *Mąż nie pozwoliłby na to, żeby kury w gospodarstwie nie było. To mieliśmy kury, krowy i świnie. Potem, gdy mąż zmarł i gdy syn przejął gospodarkę, zdecydował o tym, aby skupić się na jednym gatunku. Wybrał trzodę.*

Na początku sami kupowaliśmy i sprzedawaliśmy świnie na wolny rynek. Pasze kupowaliśmy w punktach dilerskich – nie zawsze tą samą. Raz wyszło lepiej, raz gorzej ale z przewagą na gorzej – dodaje Pan Tomasz.

Początkowo mieliśmy 50 szt a potem stopniowo zwiększaliśmy produkcję do 150 szt i następnie do 300 szt. Kolejny skok był związany jednocześnie z nową inwestycją. Wybudowaliśmy w pełni zautomatyzowaną chlewnię i wstawialiśmy 1350 szt. Przed nami szóste wstawienie z WIPASZ – 1400 szt! To wynik ostatnich dwóch lat pracy w tuczach nakładczych z WIPASZ. Na sukces w tuczu nie pracujemy sami. Mamy kompleksowe wsparcie i fachową obsługę z WIPASZ. Poza tym, co ważne, lubimy to co robimy i lubimy ludzi, którzy pomagają nam osiągać jak największe sukcesy – mówi Pan Tomasz.

Roczna produkcja tuczniaków wynosi w gospodarstwie ponad 4000 szt. Prosięta kupowane są głównie z Danii w wadze 25-30 kg i tuczone są do wagi około 120-128 kg. W żywieniu stosowane są trzy rodzaje paszy: starter, grower i finisz. Uzyskiwane mięsności mieszczą się przeważnie w przedziale od 57% - 60% a dzienny przyrost od 0,85 kg do 1,2 kg/dobę. Średnia długość tuczu wynosi od 2,5 miesiąca do 3,5 miesiąca, w zależności od wagi wstawienia.

Pan Tomek ma swoją wagę i sam przeważa świnie. To się świetnie sprawdza – rewelacyjne wyniki z wybierania świń mówią same za siebie – mówi Ola Śmiałek, lekarz weterynarii z WIPASZ. Staramy się sprzedawać w takich wagach aby było opłacalne dla hodowcy. Ceny na rynku nie są stabilne, więc czasem jesteśmy zmuszeni przetrzymać świnie, albo zabieramy wcześniej. Wszystko zależy od tego jak reaguje rynek. Zawsze jednak wspólnie z Hodowcą rozwiązujemy sytuację. – dodaje Ola Śmiałek.

Współpraca też pomaga. Czujne oko lekarza i doradcy jest niezastąpione – dodaje Pan Tomasz.

Pan Tomasz zakończył pomyślnie 5 rzutów z WIPASZ i nie poprzestaje na wynikach na „dziś”. Widzi, że rozwój popłaca. Inwestuje w przyszłość hodowli i planuje powiększenie produkcji – oczywiście przy współpracy z WIPASZ. Planuje postawienie nowego budynku aby wstawić do 2000-2500 szt.

Tucz nakładczy jest bezpieczny dla Hodowcy – mówi, cały cykl jest pod pełną kontrolą. Sam nie dałbym rady.

Warchlaki przyjeżdżają do nas z Danii. Mimo sprawdzonych dostawców oraz świń teoretycznie dobrych statusowo, nie obywa się bez komplikacji – mówi Ola Śmiałek. Nie mamy do końca wpływu na to co wydarzy się w drodze, i jak to wpłynie na zdrowotność w rzucie. Niezależnie od stanu rzeczy reagujemy natychmiast i wyprowadzamy stado w dobrym kierunku. Szybka identyfikacja i reakcja jest kluczowa dla dalszego chowu.

Mamy nadzieję, dodaje Ola Śmiałek, że niebawem ten stan rzeczy ulegnie zmianie. Firma WIPASZ rozpoczęła bowiem działalność odchowni polskich świń z genetyki Duńskiej i będziemy je przekierowywać w większych ilościach do naszych tucz nakładczych. Pozwoli to wyeliminować problem utraty zdrowotności podczas transportu a dodatkowo wykluczy stres i problemy z przestawieniem żywienia.

Nie bez znaczenia dla rozwoju polskich hodowli świń jest też inwestycja rozpoczęta we współpracy firmy WIPASZ z Uniwersytetem Warmińsko-Mazurskim, która ma na celu budowę nowoczesnego Instytutu Badań i Rozwoju. Instytut w swojej strukturze zakłada budowę dwóch obiektów, które zajmą około 11 tysięcy metrów kwadratowych powierzchni: Laboratorium Bezpieczeństwa i Zdrowia Kurczaka oraz Laboratorium Produkcji Prosiąt.

Laboratorium ma być wsparciem dla hodowców i zapewnić im narzędzia, które pozwolą na poprawę jakości i bezpieczeństwa hodowli, na której skorzystamy my wszyscy. Od momentu wyzwolenia gospodarki nie udało nam się w Polsce wykształcić dobrych wzorców produkcji prosiąt. Hodowla w konsekwencji prowadzi do wysokich kosztów produkcji trzody chlewnej i niskiej konkurencyjności wobec innych krajów zachodnich. Kluczem do sukcesu będzie innowacyjna produkcja własna prosiąt w Polsce, która dramatycznie spada. WIPASZ stawia na innowację i naukę, by po pierwsze nie dać się wyprzedzić innym krajom w hodowli drobiu, w której jesteśmy liderem w Europie. A po drugie zrobić wszystko, by poprawić sytuację w produkcji trzody chlewnej bo obecnie jedna trzecia mięsa wieprzowego, która trafia do polskich sklepów, pochodzi

z zagranicy. Firma WIPASZ stawia pierwszy krok w tym zakresie, by produkcja prosiąt w Polsce zaczęła konkurować z rynkiem zachodnim. Instytut zakłada rozwój sektora trzody chlewnej i dalsze wspomaganie polskiej gospodarki tak, by polska wieprzowina wróciła do łask – mówi Józef Wiśniewski, Prezes WIPASZ SA.

Pytanie na koniec do naszego Hodowcy – czy mimo takich trudności na rynku, tucz nakładczy jest opłacalny? Co Pan poleci innym hodowcom trzody?

Powiem krótko, do tej pory nie dokładaliśmy. Jest to opłacalne, jak widać, i nie narzekamy. Oczywiście jak każdy, chcielibyśmy więcej. W związku z tym wiemy jak sięgnąć po więcej. Wiem, że są różni hodowcy, jednemu wystarczy jak pokryje koszty i „coś tam” zostanie. My chcemy się rozwijać. Czy się opłaca? Tak. Wynika to z faktu, że dbamy kompleksowo o poprawę zużycia paszy. To znaczy nawet nie my dbamy, co WIPASZ dba. Za każdym rzutem widzę wzrosty i to pozwala mi na szerszą perspektywę w przyszłości – mówi Pan Tomasz.

WIPASZ uczy nas jak prowadzić efektywny biznes, a my, oddając się w ręce fachowców, czerpiemy jak najwięcej i razem idziemy w przyszłość – dodaje Pan Tomasz na koniec.

Ewa Sawczyńska
Kierownik Marketingu
WIPASZ SA

Konferencja PEDv w Strykowie

W dniu 11 maja 2015 w Hotelu 500 w Strykowie odbyła się międzynarodowa konferencja na temat „Zagrożenia dla sektora trzody chlewnej ze strony epidemicznej biegunki świń”, której organizatorem był Krajowy Związek Pracodawców Producentów Trzody Chlewnej. WIPASZ SA był jednym ze sponsorów tego wydarzenia.

Ewa Sawczyńska – WIPASZ SA

Konferencja została zorganizowana wobec zagrożenia dla sektora produkcji trzody chlewnej ze strony wirusa epidemicznej biegunki świń (PEDv), która w formie zjadliwej została potwierdzona na Ukrainie. PED nie jest na liście chorób zwalczanych z urzędu, ale jej wpływ na wyniki ekonomiczne produkcji jest znaczący. Ukraińscy weterynarze podkreślają, że choroba jest bardzo zjadliwa i powoduje 100% upadków zakażonych prosiąt, co powoduje duże zaburzenia w cyklu produkcyjnym stad.

W konferencji wzięło udział ponad 230 zaproszonych gości (głównie producenci trzody chlewnej oraz przedstawiciele firm obsługujących ten sektor produkcji). Prelegentami byli znakomici eksperci z USA i Polski w osobach: Joe Connor, Mark Schwartz, Kazimierz Tarasiuk, którzy podzielili się swoimi doświadczeniami w dziedzinie zwalczania PEDv oraz ochrony stad trzody chlewnej przed z tym niebezpiecznym wirusem.

Prelegenci podkreślali, że jednym z najważniejszych elementów zabezpieczenia stad przed zakażeniem jest bioasekuracja, dlatego KZP-PTCH opublikował polską wersję broszury pt. „Bioasekuracja świń i ochrona fermy trzody chlewnej” opracowaną na Uniwersytecie w Nebrasce. Autorami broszury są: prof. Donald G. Levis z Uniwersytetu w Nebrasce Departament of Animal Science oraz Rodney B. Baker - Senior Clinician, Weterynary Diagnostics and Production Animal Medicine, Iowa State University.

Środki bioasekuracji, które są wprowadzane na fermach mogą różnić się ze względu na geograficzne położenie obiektów inwentarskich, sąsiedztwo innych ferm trzody chlewnej, status epizootyczny (przyczyny, rozprzestrzenianie się oraz kontrolowanie przebiegu choroby w stadzie), rodzaj działalności produkcyjnej, technologie wykorzystywane do produkcji oraz fakt, czy osoby z zewnątrz są zatrudnione na fermie. Opracowanie oraz wdrożenie programu bioasekuracji stanowi ważny komponent programów dotyczących bezpieczeństwa żywności przygotowywanych na poszczególnych fermach, zapewnia większą akceptację konsumentów ze względu na jakość i bezpieczeństwo żywności, zdrowsze zwierzęta to lepszy dobrostan oraz zwiększona wydajność i opłacalność dla producentów. Ponadto klienci supermarketów oraz konsumenci mięsa wieprzowego oczekują od producentów, iż będą stosować mniej leków w procesie produkcji.

Opracowanie jest wyjątkowe, bowiem obejmuje wszystkie aspekty związane z zasadami bioasekuracji i stanowi gotową bazę informacji (podaną w przystępny sposób) dla osób związanych z produkcją i przetwórstwem trzody chlewnej. W związku z zagrożeniami związanymi z potwierdzonymi ogniskami PEDv na Ukrainie oraz rozprzestrzeniającym się wirusem ASF zarówno w Polsce jak i u naszych wschodnich sąsiadów, Krajowy Związek Pracodawców Producentów Trzody Chlewnej gorąco zachęca do pobrania broszury ze strony www.kzp-ptch.pl

AKADEMIE WIPASZ

W dniu 23 kwietnia 2015 w miejscowości Sławica odbyło się kolejne spotkanie z cyklu Akademia WIPASZ. Na spotkanie przybyli hodowcy zajmujący się produkcją brojlera kurzego z rejonów Wielkopolski oraz Kujaw.

Dawid Strzyżewski – WIPASZ SA

Spotkanie rozpoczął Dariusz Hinz przedstawiając zagadnienia dotyczące szans i zagrożeń wynikających z dynamicznie rosnącej produkcji drobiarskiej w Polsce. Kontynuacją tej prezentacji był temat problematyki związanej z jakością żywca trafiającego do ubojni. Zostały omówione w szerokim zakresie wady mięsa oraz klasyfikacja jakości łap, jako nowy element do oznaczania dobrostanu ptaków.

Następnie Pan prof. dr hab. Piotr Szeleszczuk z SGGW w Warszawie omówił „integralność przewodu pokarmowego kurcząt brojlerów i czynniki ją zaburzające”. Temat ten bardzo zainteresował przybyłych gości. Po wykładzie wywiązała się dyskusja. Na liczne pytania hodowców Pan profesor Szeleszczuk odpowiadał bardzo szczegółowo. Odnosił się zarówno do aspektów teoretycznych ale przede wszystkim wskazywał na praktyczne rozwiązania omawianych problemów.

Po krótkiej przerwie przedstawiciel firmy Cid Lines zaprezentował temat dotyczący bioasekuracji na fermie drobiu, a następnie pracownicy wylęgarni BroMargo omówili problematykę związaną z inkubacją jaj, transportem piskląt oraz prawidłowym przygotowaniem kurnika do wstawienia. Na zakończenie panelu wykładowego firma Indoor Group Ltd przybliżyła jeden ze sposobów uzdatniania wody za pomocą dichlorku.

Całość spotkania zakończył wspólny obiad oraz gorąca dyskusja dotycząca bieżących problemów drobiarstwa.

Wszystkim tegorocznym uczestnikom Akademii WIPASZ serdecznie dziękujemy za przybycie i miłą atmosferę. Już teraz zapraszamy na kolejne spotkania. Zainteresowanych prosimy o kierowanie zapytań o terminy i miejsca najbliższych Akademii WIPASZ do „swojego” Doradcy Żywnościowego.

Serdecznie zapraszamy i do zobaczenia!

Podsumowanie pikniku w Krzymoszycach

W dniu 13.06.2015 w miejscowości Krzymoszyce pod Międzyrzecem Podlaskim odbył się 3 Rodzinny Piknik z WIPASZ-em.

Paweł Wilczyński – WIPASZ SA

Impreza została zorganizowana przez WIPASZ dla hodowców trzody chlewnej. Na piknik przybyło 300 osób.

Na przybyłych czekały różne atrakcje - dmuchany plac zabaw dla dzieci, wata cukrowa, nieprzebrana ilość lodów, zabawy i konkursy przeprowadzane przez animatora, symulator jazdy motorem na tylnym kole - to już atrakcja dla dorosłych - Panowie i Panie mogli spróbować swoich sił w tej dyscyplinie. Na wszystkich czekały pyszne mięsiska z grilla. Wieczorem na centralnym stole pojawiła się pieczona świnia.

Wszyscy mogli bawić się przy muzyce DJ'a, który przeprowadzał też liczne konkursy. Hodowcy mogli wygrać niezliczoną ilość koszulek, czapeczek, parasoli i innych gadżetów. Imprezę umilił występ Gwiazdy Wieczoru - zespół Casandra.

Paweł Wilczyński
Regionalny Dyrektor Sprzedaży
WIPASZ SA

WIPASZ NA TARGACH 2015

Ostatnie kilka miesięcy spędziliśmy wspólnie z naszymi Klientami, spotykając się w kilku rejonach Polski na regionalnych targach i wystawach zwierząt hodowlanych. Jak co roku, jest to doskonała okazja do wspólnego biesiadowania i rozmów „o wszystkim”.

Ewa Sawczyńska – WIPASZ SA

W dniach 15-16 maja 2015r. w Zespole Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Studzieńcu odbyły się Sierpeckie Dni Rolnika w Studzieńcu. Impreza została objęta honorowym patronatem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Marszałka Województwa Mazowieckiego, a współorganizatorami były władze samorządowe: Starosta Sierpecki, Burmistrz Miasta Sierpc, Wójtowie Gmin Powiatu Sierpeckiego oraz Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska w Sierpcu. Podczas Sierpeckich Dni Rolnika swoją ofertę prezentowały firmy z branży rolniczej, odbyły się pokazy różnych ras zwierząt hodowlanych (bydła mlecznego i mięsnego, trzody chlewnej oraz owiec), gołębi i ptaków ozdobnych. Była to doskonała okazja dla firmy WIPASZ do integracji ze środowiskiem lokalnym.

Ze Studzieńca wybraliśmy się na kolejne spotkania w dniach 13-14 czerwca 2015r. w Poświętnym k. Płońska. Mazowieckie Dni Rolnictwa odbyły się po raz szesnasty pod patronatem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Wojewody Mazowieckiego oraz Marszałka Województwa Mazowieckiego. Te największe na Mazowszu targi rolne cieszą się ogromnym zainteresowaniem zarówno wśród wystawców jak i zwiedzających. Hodowcy zwierząt prezentowali swój najlepszy materiał hodowlany, w takich grupach jak: trzoda chlewna, bydło mleczne i kłaczki. Najlepsze zwierzęta zostały nagrodzone tytułami czempionów w różnych kategoriach.

Na VII Mazowieckiej Wystawie Zwierząt Hodowlanych, która jest miejscem promocji dorobku hodowlanego, oceniano bydło, trzodę chlewną oraz kłaczę. 18. hodowców bydła przywiozło do Poświętnego 60 sztuk jałowic i krów mlecznych oraz 12 cieliczek. Bydło rasy holendersko-fryzyjskiej poddano ocenie w 5 kategoriach: jałowice niecielne, jałowice cielne, krowy pierwiastki w pierwszej laktacji, krowy w II laktacji oraz krowy w III laktacji i dalszych. Komisja oceniająca brała pod uwagę budowę krowy oraz wydajność mleka. Po raz pierwszy oceniano jałowice i krowy rasy simentalskiej. Prezentowano również bydło rasy jersey oraz białogrzbięte, które jest polską rasą objętą Programem Ochrony Zasobów Genetycznych Zwierząt Gospodarskich. Jak co roku odbył się także Konkurs Młodego Hodowcy, w którym dzieci prezentowały cielęta na ringu, a na koniec otrzymały mnóstwo nagród, w tym od firmy WIPASZ. (źródło: <http://www.modr.mazowsze.pl/>)

Nasze stoisko odwiedzili licznie rolnicy i mieszkańcy obszarów wiejskich, którzy mogli zapoznać się z nowościami oferowanymi przez firmę oraz spotkać się z fachową poradą i obsługą żywieniową.

Jesteśmy dumni, że wśród nagrodzonych czempionów są sztuki hodowane przez wieloletnich Klientów WIPASZ:

Lp.	Wystawca	Rasa, odmiana	Tytuł	Kategoria
1	Wawrzyńczak Jerzy, Stupsk	HO	Czempion	Jałowica niecielna
2	Bartosiewicz Zbigniew	HO	Czempion	Jałowica cielna
3	Soliwodzki Andrzej, Muchówko	HO	Wiceczempion	III laktacja i dalsze

Źródło: <http://www.modr.mazowsze.pl/>

Kolejne targi odbyły się w ostatnią sobotę i niedzielę czerwca br. Podlaskie święto rolnictwa, czyli XXII Regionalna Wystawa Zwierząt Hodowlanych 2015 w Szepietowie zakończyła się hodowlanym sukcesem. Na terenach Agroarena przez dwa dni gościły najlepsze zwierzęta hodowlane z województwa podlaskiego i z innych regionów kraju. W tym roku członkowie Komisji Oceny Zwierząt ocenili: bydło mleczne, bydło mięsne, konie, owce, drób hodowlany oraz króliki.

Rekordowa liczba wystawców z Polski i zagranicy, ponad tysiąc zwierząt hodowlanych, tłumy zwiedzających i dwa dni wypełnione pokazami, konkursami, spotkaniami edukacyjnymi i handlowymi, tak było na Regionalnej Wystawie Zwierząt Hodowlanych i Dniach z Doradztwem Rolniczym. Już po raz dwudziesty drugi hodowcy wystawili do konkursu najlepsze zwierzęta, a wystawcy zaprezentowali bogatą ofertę targową.

Dwudziesta druga wystawa była okazją do zaprezentowania osiągnięć w hodowli zwierząt, w tym szczególnie bydła, a także nowych technologii, maszyn i urządzeń do produkcji rolnej. Dostępny był również serwis doradczy. Imprezę odwiedziło kilkadziesiąt tysięcy zwiedzających.

Łącznie w Szepietowie zaprezentowano ponad 1000 zwierząt, najlepszych przedstawicieli swoich ras. Staranne przygotowanie zwierząt oraz efekty gospodarskiej pracy zostały ocenione przez komisję konkursową, która wyłoniła superczempiony, czempiony i wiceczempiony.

Na wystawie tryumfował **Stanisław Żochowski hodowca bydła mlecznego z Kamińskich Wiktorów** (wieloletni Klient WIPASZ). Po trzech latach nieobecności na szepietowskich wystawach zdobył rekordową ilość trofeów – **dwa superczempiony i sześć czempionów**. Pozostałe tytuły

czempionatrafili między innymi również do naszego Klienta – Andrzeja Kruszewskiego z Tłoczewa za krowę Fela 7. Komisja oceniająca bydło mleczne przyznała także w poszczególnych rasach i kategoriach szesnaście wiceczempionów.

BYDŁO MLECZNE – TYTUŁ SUPERCZEMPIONA

Kategoria	Nazwa zwierzęcia	Hodowca – wystawca (adres)
Jałowice mleczone	VEELA 285	Żochowski Stanisław Kamińskie Wiktory
Krowy w laktacji	DORA 18	Żochowski Stanisław Kamińskie Wiktory

BYDŁO MLECZNE – TYTUŁ CZEMPIONA (WYBRANE DANE)

Kategoria	Nazwa zwierzęcia	Nr kat.	Hodowca – wystawca (adres)
Jałowica w wieku 12-14 m-cy rasa PHF odmiana HO	VEELA 298	9	Żochowski Stanisław Kamińskie Wiktory
Jałowica w wieku 15-17 m-cy rasa PHF odmian HO	VEELA 287	46	Żochowski Stanisław Kamińskie Wiktory
Jałowica w wieku 18-20 m-cy rasa PHF odmiana HO	VEELA 285	109	Żochowski Stanisław Kamińskie Wiktory
Jałowica w wieku 21-24 m-cy rasa PHF odmiana HO	VEELA 272	126	Żochowski Stanisław Kamińskie Wiktory
Krowy – I laktacja, rasa PHF odmiana HO, RW	CORDEL MERY 26	164	Żochowski Stanisław Kamińskie Wiktory
Krowy – laktacja II, rasa PHF odmiana HO, RW	DORA 18	237	Żochowski Stanisław Kamińskie Wiktory
Krowy – laktacja III, rasa PHF odmiana HO	FELA 7	260	Kruszewski Andrzej Tłoczewo

BYDŁO MLECZNE – TYTUŁ WICECZEMPIONA (WYBRANE DANE)

Kategoria	Nazwa zwierzęcia	Nr kat.	Hodowca – wystawca (adres)
Jałowice w wieku 12-14 m-cy rasa PHF odmiana HO, RW	LENIWA 3	38	Kruszewski Andrzej Tłoczewo
Jałowice w wieku 15-17 m-cy rasa PHF odmiana HO	FUNKA 6	52	Kruszewski Andrzej Tłoczewo
Krowy – laktacja I, rasa PHF odmiana HO, RW	HANSA	179	Dąbrowski Piotr Dąbrowa Dzieciel

Źródło: <http://www.odr.pl/>

Stałym akcentem programu był konkurs dla najmłodszych hodowców. Dzieci w przedziale wiekowym 8-10 lat zaprezentowali się z hodowlanymi „pupilami”.

Nasze stoisko odwiedziło w tym roku ponad 2000 osób i każda z nich mogła posmakować potraw z grilla, orzeźwić się zimnymi napojami oraz porozmawiać z naszymi doradcami na tematy związane z hodowlą i żywieniem zwierząt.

Jako ostatnie, w tym okresie, odwiedziliśmy Międzynarodowe Targi Rolno-Przemysłowe AGRO-TECH Minikowo 2015. Lipcowe targi odwiedza corocznie blisko 450 wystawców krajowych i zagranicznych, a powierzchnia wystawowa wynosi ok. 12 ha. Targi AGRO-TECH w Minikowie mają swoją długoletnią tradycję i są od lat zaliczane do jednych z ważniejszych wystaw rolniczych w Polsce i największe w północnej części Polski.

Specjalnością minikowskich targów jest niewątpliwie technika rolnicza. W tej branży maszyny i urządzenia producentów krajowych i zagranicznych oferuje ponad 130 wystawców.

Targom AGRO-TECH towarzyszyła, jak co rok, Regionalna Wystawa Zwierząt Hodowlanych, na której ponad stu hodowców wystawiło pod ocenę prawie 500 zwierząt, w tym

byłoby mleczne i mięsne, trzodę chlewną, owce i kozy oraz drób hodowlany. Nie zabrakło oczywiście najmłodszych, którzy z radością prezentowali swoje sztuki na ringu. Firma WIPASZ wręczyła upominki wszystkim dzieciom oraz ich podopiecznym. Każdy cielak otrzymał worek startera dla cieląt CIELAK MUSLI, który to zdobył Nagrodę Targów Agro-Tech 2015 INNOWACYJNY PRODUKT O STANDARDZIE EUROPEJSKIM. Zachęcamy do zapoznania się z produktem - szczególnie znajdą Państwo w Magazynie Hodowcy lub u swojego Doradcy Żywieniowego.

Czas spędzony na targach, to nie tylko możliwość zapoznania się z nowościami technicznymi i technologicznymi, ale również czas na rozmowy w zakresie doradztwa żywieniowego. Miło nam było gościć wszystkich hodowców na naszym stoisku. Zapraszamy ponownie ☺

Zapraszamy do Siedlec – na najbliższe targi, na których będziemy!

Budowa chlewni

- na co zwrócić uwagę

Drodzy Czytelnicy,

wiele się mówi o środkach z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014 - 2020, które mają być przeznaczone na modernizację i budowę chlewni, ale niewiele mówi się o tym jak skomplikowanym procesem jest inwestycja polegająca na budowie budynków inwentarskich.

Piotr Włodowiec – Kancelaria Prokurent

Piotr Włodowiec
radca prawny
WIPASZ SA
partner w Kancelarii
Prokurent

Ten proces jest skomplikowany już od samego początku zanim zostanie w ziemię wbita pierwsza przysłowiowa łopata. Bazując na swoich osobistych doświadczeniach jako radca prawny, postanowiłem podzielić się moimi refleksjami wybierając do tego lżejszą formę wypowiedzi niż zazwyczaj.

Załóżmy, że jako inwestor planujemy budowę chlewni, która z uwagi na liczbę DJP będzie zaliczona do grupy I tj. chlewnia jako przedsięwzięcie mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko (*chów lub hodowla zwierząt w liczbie nie mniejszej niż 210 dużych jednostek przeliczeniowych inwentarza*). W takim przypadku na nas jako inwestorze spoczywa obowiązek sporządzenia raportu oddziaływania na środowisko (*sytuacja, w której nie został uchwalony na terenie gminy plan przestrzennego zagospodarowania*), który niezbędny jest do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Całą procedurę formalno-prawną poprzedzającą wydanie pozwolenia na budowę uruchamiamy w styczniu 2015 r.

Możemy się spodziewać, że w związku z tym, że organ (*wójt, burmistrz, prezydent*) musi zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa podać do publicznej wiadomości informację, że budujemy chlewnię – to z pewnością pojawią się protesty (*taka nasza narodowa natura*). Zapewne głównym argumentem podnoszonym przez przeciwników inwestycji (*najczęściej sąsiadów bliższych lub dalszych*) będzie „smród” (*dla kogo smród dla tego smród; dla mnie to naturalny zapach związany z produkcją zwierzęcą*). Skro pojawiły się protesty to wójt chcąc być w zgodzie ze wszystkimi dla swojego bezpieczeństwa procesowego, wyznaczy rozprawę z udziałem społeczeństwa. Ta rozprawa niewiele ma wspólnego z rozprawą sądową, czy administracyjną, ale zgodnie z procedurą lepiej ją wyznaczyć niż tego nie robić (*w uzasadnieniu decyzji odmawiającej ustalenia warunków środowiskowych fajnie jest powołać się na skalę protestów, bo to dobrze wygląda; robi wrażenie*). Niewiele ma wspólnego z prawdziwą rozprawą, ponieważ na tej rozprawie każdy może się wypowiedzieć nawet ten, kto nie ma wiedzy, czy przyszedł do gminy w innej sprawie, ale z ciekawości postanowił zostać, posłuchać, a i może zabrać głos (*inwestor musi cierpliwie znosić niedoskonałości procedury w imię szeroko pojętego obowiązku konsultacyjnego, który między innymi jest realizowany z jego podatków*). Po drodze oprócz rozprawy administracyjnej spotkamy się z konsultacjami innych organów administracji. W celu uzyskania pozytywnej decyzji środowiskowej trzeba uprzednio uzyskać pozytywne opinie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska oraz Powiatowego Państwowego Inspektora Sanitarnego. Założmy, że mamy pozytywne uzgodnienia RDOŚ, Sanepidu, ale skala protestów jest bardzo silna i protestujący żądają przeprowadzania dowodu z opinii biegłego np. z zakresu ochrony środowiska. Czekamy i nagle otrzymujemy negatywną opinię, która jest odmienna od naszego raportu oddziaływania na środowisko i wychodzi, że nie można postawić chlewni tam gdzie planowaliśmy, bo ludzie będą chorowali.

Opinia biegłego korzysta z mocy dokumentu urzędowego, a raport jest dokumentem prywatnym, co ni mniej ni więcej oznacza, że nie ważne, co jest w niej napisane, ale to jest opinia sporządzona przez eksperta legitymującego się wiedzą specjalistyczną z danej dziedziny i, żeby ją obalić to trzeba się nagimnastykować (*to jak z rodzicami i dziećmi, czasami mimo, że małe to mają rację, a jednak rodzice podejmują inne decyzję*). I tym sposobem doszliśmy do momentu, w którym wójt wyda decyzję pozytywną lub negatywną i mamy już czerwiec 2015 r.

Wiedząc, że mamy dużą skalę protestów to niezależnie od tego jaką decyzję wyda wójt to i tak należy spodziewać się wniesienia skargi do Samorządowego Kolegium Odwoławczego. Po SKO możemy spotkać się z powrotem u wójta albo w Wojewódzkim Sądzie Administracyjnym, a później jeszcze w Naczelnym Sądzie Administracyjnym. Wydaje się skomplikowane, a to dopiero początek, bo przecież nie mamy jeszcze prawomocnej decyzji środowiskowej, a żeby wbić naszą przysłowiową łopatę – to jako inwestor musimy otrzymać od organu warunki zabudowy, a następnie od Starosty pozwolenie na budowę.

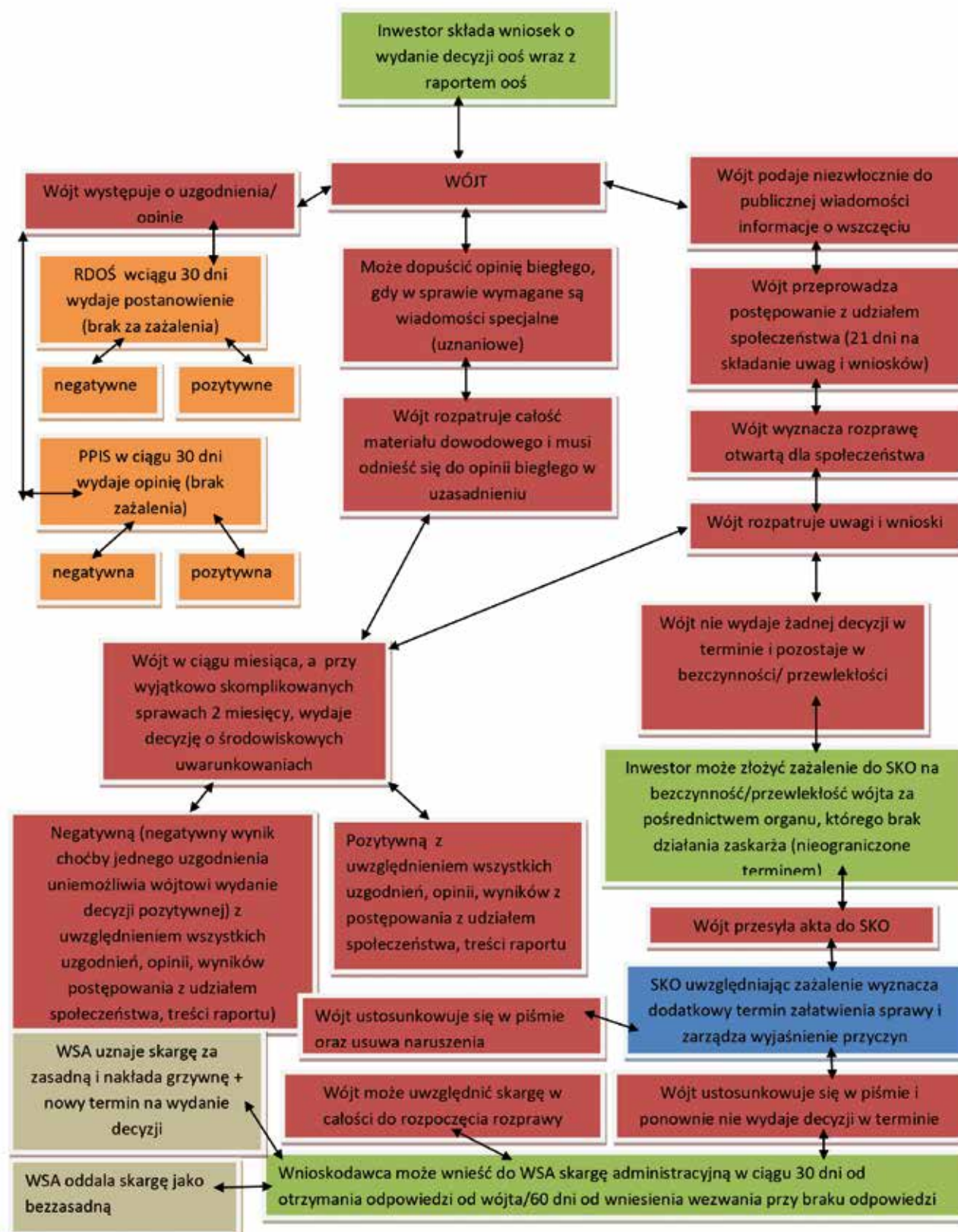
Trzeba mieć dużo siły, determinacji, środków, żeby przez ten proces inwestycyjny przejść z sukcesem. Jednym się udaje, innym nie, ale ważne jest, żeby dobrze wybrać lokalizację na naszą chlewnię, bo to jest co najmniej połowa sukcesu.

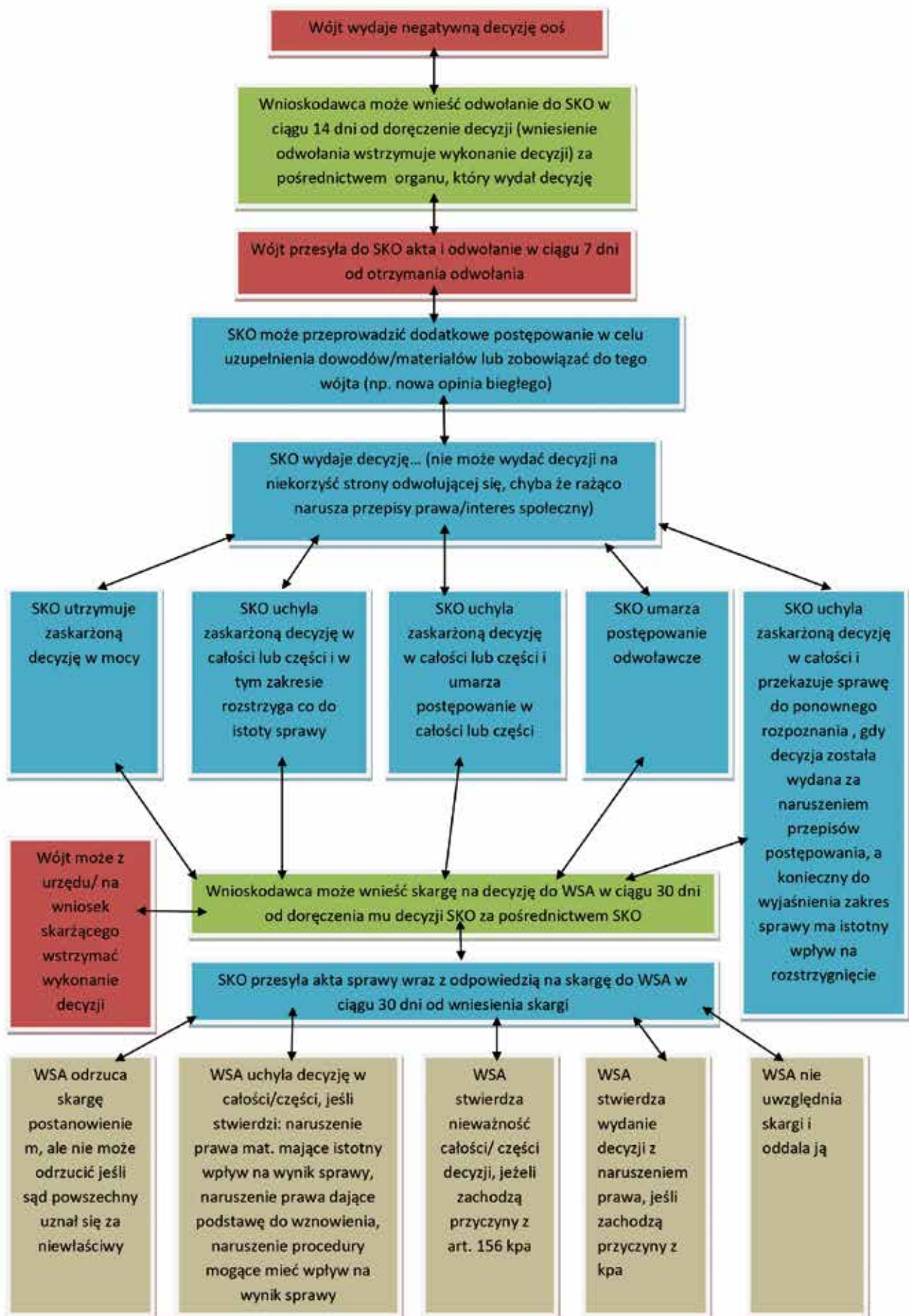
Wszystkim Czytelnikom i Hodowcom, życzę powodzenia.

Piotr Włodawiec
radca prawny
WIPASZ SA
partner w Kancelarii Prokurent

SCHEMAT PROCEDOWANIA ORGANÓW W SPRAWIE O WYDANIE DECYZJI ŚRODOWISKOWEJ

NOWOŚĆ!!! PASZE DLA KRÓLIKA

- ➔ W PEŁNI ZBILANSOWANA PASZA PEŁNOPORCJOWA
- ➔ DOSTOSOWANA DO CHARAKTERYSTYCZNEJ BUDOWY PRZEWODU POKARMOWEGO KRÓLIKÓW
- ➔ BARDZO DOBRE WYNIKI PRODUKCYJNE
- ➔ NAJWYŻSZEJ JAKOŚCI SUROWCE UŻYTE W PRODUKCJI PASZ
- ➔ ZAPEWNIĄ WYSOKI STATUS ZDROWOTNY ZWIERZĄT
- ➔ ZRÓŻNICOWANE WŁÓKNO NAJWYŻSZEJ JAKOŚCI

Zapraszamy do współpracy

WADĄG 9, 10-373 OLSZTYN

TEL. +48 89 543 56 50, FAX: +48 89 543 56 52, E-MAIL: INFO@WIPASZ.PL

| W W W . W I P A S Z . P L |